

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

“EL NUEVO PERIODICO”

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316. 31 — Retiro 5839

Leto II.

BUENOS AIRES, 29. SEPTEMBRA 1934

štev. 51

NAROČNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.— Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.
LIST IZHAJA OB SOBOTAH

V DRUGO LETO

S pričujočo številko stopa Novi list v drugo leto svojega življenja.

Ozrlji smo se ob tej priliki nazaj na pot, ki smo jo prehodili. Ni bila zmerom lahka; marsikak trn je bil na njej in marsikatera ovira so bile, ki so jo zapirale.

Začeli smo z Novim listom v času, ko ne cvetejo rožice; gospodarsko krizo, ki jo preživljamo, občuti skoro vsak posameznik, vsako podjetje, torej tudi vsak list. In tem bolj jo mora občutiti skromen tednik, posebno še, ako je mlad. S temi slabimi časi smo računali; če smo se njim v kljub odločili, da pričnemo izdajati nov list, je to samo dokaz, da nas pri tem ni vodila nobena kupčijska špekulacija, nobena želja po dobičku. Ni treba mnogo uvedevnosti, da človek razume, da list takšne izseljenske skupnosti, kot je naša v Argentini, ne more biti dobičkanosno podjetje v časih krize, kakršna je sedanja. Ob ustanovitvi lista nas torej ni vodila nobena špekulacija, marveč edino le želja, da damo izseljencem v Južni Ameriki glasilo, ki naj jim bo v korist in naj jim ne dela sramote. Da smo mogli premagati to prvo in najhujšo oviro, gre zahvala nesebični požrtvovalnosti našega rojaka in prijatelja arh. Viktorja Sulčiča. In naj še omenimo, da si tudi urednik ni od Novega lista nikoli obetal paradiza in niti potic ne.

Druga ovira, s katero smo tudi računali že od samega začetka, je bilo nezaupanje. Nezaupanje, ki je bilo povsem razumljivo in močno utemeljeno sprič raznih nesrečnih in izjalovljenih poizkusov na polju naše izseljenskega tiska v teh krajih. Zavedali smo se, da so čas, vztrajnost in poštenje najboljši leki proti nezaupanju. Ker smo bili zatrdno odloženi vztrajati in ker smo imeli le poštene namene, je čas zrušil tudi to oviro. Danes se moremo pohvaliti, da uživa Novi list popolno zaupanje svojih svak dan bolj številnih naročnikov.

Bile so še druge ovire, ki niso vzrastle iz krize in tudi ne iz utemeljenega nezaupanja, marveč iz človeške slobe — včasih razumljive, a nikoli opravičljive. Nočemo tu globlje drezati v to žalostno poglavje; danes nas samo veseli, da smo se od samega začetka znali upirati prigo-varjanju prijateljev, in izkušnjava, da nismo vračali nemiloga za nedrago, dasi so nam silili v roke prav debela polena.

Nismo naredili čudežev v tem prvem letu izhajanja Novega lista. Nikoli si nismo prizadevali, da bi jih delali, in tudi obetali jih nismo — ako nočemo smatrati za čudež dejstvo, da je pomirjevalno pisanje Novega lista ustvarilo v naši tukajšnji naselbini popolnoma drugačno ozračje, ublažilo jeze in jezice, ublažilo stare spore.

Ustvarili pa smo list, ki ni

prinašal samo informativnega in zabavnega štiva, marveč tudi koristnega in poučnega; list, ki se je prav močno priljubil našim izseljencem, razkropljenim po Južni Ameriki, in ki tvori trdno vez med njimi ter našim narodom v starih krajih. Na stotine pisem imamo, ki nam izpričujejo, da smo na pravi poti; med temi pismi jih je ogromna večina takšnih, ki so jih pisale žulja ve roke izseljencev. Priznanja so, ki jih znamo ceniti in ki so nam v vzpodbudo pri ne vedno hvaležnem delu. So pa med njimi tudi laskava pisma kompetentnih mož; cenimo njihovo pohvalo s prav takšno iskrenostjo, kakor jim bomo vselej iskreno hvaležni za kritiko.

Delo, ki ga je izvršilo uredništvo Novega lista pa ni vsebovano popolnoma na onih 400 in toliko straneh, ki jih obsega prvi letnik. Nikjer ni zapisano, da so šli uredniku včasih po celi dnevi v tednu, ko so se nanj obračali izseljenci za informacije, za posredovanja, za pisanje priporočil, za pismena posredovanja pri Delovnem uradu in celo za pisanje zasebnih, družinskih, pisem takšnim, ki so se v kočljivejših zadevah obračali nanj s pojasnilom: “Znate, jaz ne vem, kako bi to dopovedal, kako bi napisal, da bi doma napčno ne razumeli...”

Od tega dela ni v javnosti nobenega sledu in edini hasek, ki ga je urednik imel, je bilo zadoščenje, ki ga je čutil, ko je videl, da je rojak-izseljenec vesel, ker mu je pomagal pri iskanju službe, pri zaščiti njegovih pravic napram nepoštenemu delodajalcu itd.

Naloga izseljenskega novinarja ni samo ta, da napolni vsak teden toliko in toliko strani lista — katerega uredjuje — marveč je njegova dolžnost, da skuša tudi informirati javnost dežele, v kateri živi, o svojem narodu in njegovih problemih, saj s tem koristi, posredno, tudi izseljencem samim. Ako nismo te naloge izvršili v takšnem obsegu, kakor smo sami želeli, je nismo izvršili, ker nam tega ni puščal čas, ki smo ga morali uporabljati tudi za to, da rešimo problem svoje skromne eksistencije. Storili pa smo tudi v tem pogledu marsikaj in mnogo ur smo posvetili pisanju pisem in poročil, ki niso bila namenjena za Novi list, marveč so romala na druga uredništva. Tudi od tega ni imel Novi list in ni imel njegov urednik nobenega drugega haska nego zadoščenje, ki ga rodi zavest, da je, v mejah možnosti, izvršil vsaj deloma tu di ta del svoje dolžnosti.

Danes, ko stopa Novi list v drugo leto svojega življenja, gledamo z zaupanjem v bodočnost; z zaupanjem, ki ga v človeku rodi prepričanje, da je na pravi poti ter da ga bo na tej poti podpirala vsa naša poštena izseljenska javnost.

Tajfun opustošil Zapadno Japonsko

Strašna katastrofa, ki je najhujša izmed vseh, kar se jih je dogodilo po hudi potresni nesreči iz leta 1923 je zadela pretekli petek japonski cesarstvo. Silovit tajfun, vihar, je opustošil velik del dežele. Vzburkalo se je obenem tudi morje tako, da je ponekod poplavelo suho zemljo ter podiralo hiše in odnašalo na stotine prebivalcev.

Najhuje so prizadeta mesta Osaka, Kobe in Kyoto. V Osaki je vihar uničil 144 šol in so ruševine pokopale na stotine učencev; zrušilo se je 3.900 stanovanjskih hiš in 3212 tovarn je bilo razdejanih, preko 8000 hiš pa je tajfun poškodoval. V Kyotu je vihar zrušil 1657 hiš in 20 šol. V Kobi se je zrušilo 9200 hiš, 648 pa jih je odnesla morska poplava.

Glasom poslednjih poročil znaša število mrtvih 2419, ranjenih je 8399, 568 oseb pa še pogrešajo. Kakor je razumljivo, je tajfun povzročil tudi ogromno materialno škodo.

Japoncem so že iz raznih krajev ponudili pomoč za ublažitev bede. Ruski Rdeči križ je v to svrhu daroval 100.000 jenov.

o—o—o

Velik požar v angleškem premogokopu

V Cresfordu pri Wexhamu na Angleskem, kjer se nahaja premogokop, v katerem je delalo kakšnih 1800 rudarjev, se je dogodila huda nesreča. Ko je bilo na delu preko 400 delavcev, je v premogokopu nastala eksplozija premogovnega plina ter je izbruhnil silen požar. Samo en del zaposlenih rudarjev se je utegnil rešiti še pravočasno, preko dve sto petdesetim pa so plameni zaprli pot na prosto.

Organizirala se je takoj reševalna akcija, a vsi poskusi prodreti do ponesrečencev ter jih rešiti, so bili brezuspešni. Plameni, gost dim in strupeni plini so spravljali v vedno večjo življenjsko nevarnost tudi reševalce same, dasi so bili opremljeni z vsemi tehničnimi pripomočki, ki se uporabljajo v takšnih žalostnih slučajih.

Ker požar ni hotel pojemavati, je vodstvo premogokopa, sporazumno z oblastmi, sklenilo zazidati oziroma zasuti vse vhode.

V premogokopu, ki je sedaj zaprt, je ostalo 264 rudarjev, ki so podlegli strašni smrti v ognju pod zemljo.

In tej naši javnosti, ki je s simpatijo pozdravila Novi list ter ga podpirala tako, da je postal najbolj razširjen jugoslovanski časnik v Južni Ameriki, se danes iskreno zahvaljujemo za njeno naklonjenost ter jo prosimo, naj nam tudi v bodoče pomaga pri našem delu, z nasveti in dejanji.

V. K.

Kralj Aleksander in kraljica Marija v Sofiji

Svečen sprejem jugoslovanske kraljevske dvojice v bolgarski prestolnici — Pomen poseta za nadaljnji razvoj prijateljskih odnosov med bratskima narodoma

V četrtek popoldne sta se pripeljala v Sofijo jugoslovanski kralj Aleksander in kraljica Marija. Na kolodvoru, kjer so bili v zadnjih dneh zaposleni mnogi delavci, da so ga primerno okrasili ter postavili slavoloke, sta ju sprejela kralj Boris in kraljica Ivana.

Občinska uprava je bila vse pripravila za čim veličastnejši sprejem jugoslovanske kraljevske dvojice in poročila, ki pravkar prihajajo iz bolgarske prestolnice, pravijo, da je ogromna množica pozdravljala sprejeto dvojico, ko je s postaje krenil proti kraljevski palači. Tu je kralj Aleksander pregledal častne čete, nakar sta se obe kraljevski dvojici odpeljali na poletni dvorec bolgarskega vladarja v Branjo, kjer bosta ostali tri dni.

V programu so mnoge slovesnosti v počastitev visokih gostov.

V evropskih političnih krogih pripisujejo posetu kralja Aleksandra v Sofiji dalekosežen politični pomen in prav gotovo ni nobenega dvoma, da bo to potovanje pomenilo odločilen korak naprej na poti do popolnega sporazuma in prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Odkar se je v Bolgariji spreminil režim, so se odnosi začeli boljšati v hitrejšem tempu, ker je vlada gen. Georgijeva odločno nastopila proti revulcionarnim makedonstvujuščim, ki so sistematično povzročali neljube incidente ob meji.

To zblizanje so začelo vneto podpirati tudi razna združenja v obeh državah; mnoga izmed njih so se ustanovila z izrecnim namenom, da bodo skrbela za medsebojno vpoznavanje ter go spodarsko in kulturno sodelovanje. Vse to je pomagalo ustvariti ozračje medsebojnega zau-

panja in spoštovanja, ki je sedaj omogočilo, da se vladarja obeh jugoslovanskih držav sestane ter pomenita o važnih vprašanjih, ki so v zvezi z nadaljnjim razvojem odnosov med Bolgarsko in Jugoslavijo.

RAZNE VESTI

Enega izmed zločincev, ki so v zvezi z ugrabitvijo Lindberghovega sina, so prijeli, ker je razpečaval bankovce, ki jih je bil letalec dal za odkupnino. Imenuje se Richard Hauptmann in je prišel po vojni iz Nemčije v Ameriko. Pred sodnike je prišel zaradi izsiljevanja, ker mu direktne soudeležbe pri ugrabitvi ali usmrtni otroka ne morejo dokazati.

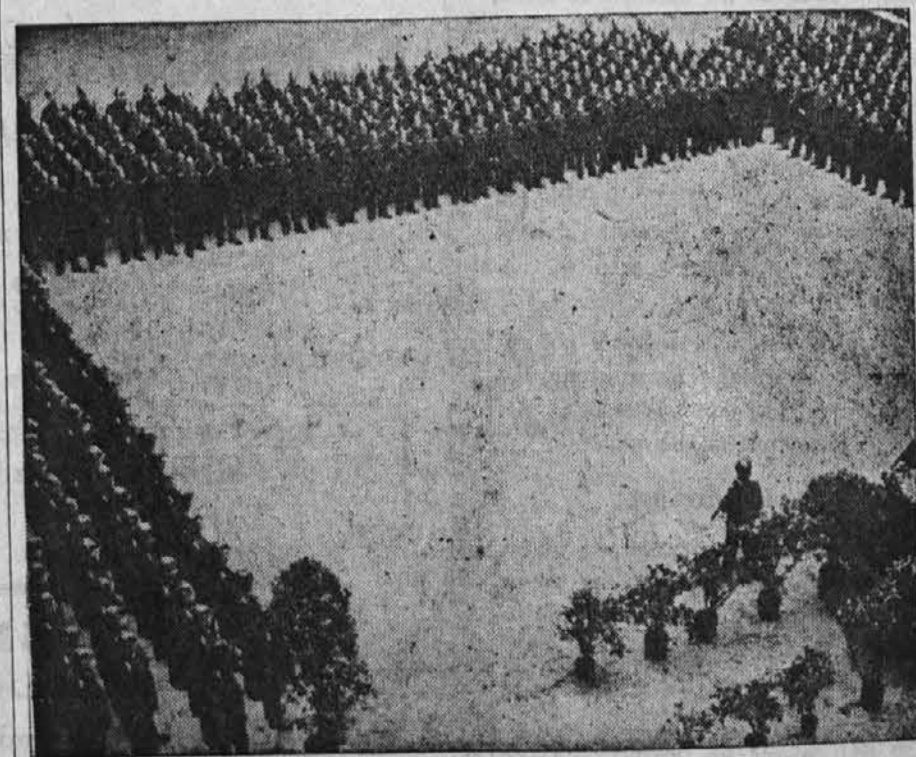
Ameriški tekstilni delavci so v ponedeljek prenehali s štrajkom. Vodja stavkujočih Gorman je izjavil, da so delavci zmagali v polni meri glede vseh svojih zahtev. “Naša zmaga je tako velika”, je dejal, “da se ji še mi kar čudimo”. Štrajk je trajal tri tedne in ni potekel mirno; v spopadih je bilo 14 oseb ubitih in 200 ranjenih.

Španska vlada je proglasila alarmno stanje v vsej deželi, ker so levičarji, kakor zatrjujejo oblasti, pripravljeni na revolucijo, za katero so se bili že prav močno oborožili.

Glede prodaje kitajske vzhodne železnice sta se Rusija in Japonsko končno vendarle domenili. Rusija jo odstopi Mančukuu za 170 milijonov jenov. S tem izgine eden izmed vzrokov stalnega vznemirjenja na Daljnem vzhodu.

Dvesto potnikov je utonilo v reki Krishna pri Nauriju, v Indiji, ko se je potopila ladja, na kateri so se vo zili.

V Londonu so se prvi krat zbrali na kongresu takšni ljudje, ki bi v Evropi radi uvedli budhistično vero.

Tudi berlinski ognjegasci so morali priseči zvestobo “Fuhrerju”

Nove zakonske določbe o pravicah in dolžnostih trgov. nameščenec

Nekateri naši naročniki so izrazili željo, naj bi obrazložili ponovno zakon št. 11.729, ki uvaja važne spremembe v one določbe trgovskega zakonika na pravice trgov. nameščenec. Ker je ta želja popolnoma upravičena spričo za velik del naših izseljencev, ji prav

Zakonski predpisi, o katerih bomo tu govorili, veljajo za uradnike, nameščenec, trg. potnike, poverjenike in delavce, kateri izvršujejo posle, ki so v zvezi s trgovino (empleados de comercio, factores, dependientes, viajantes, encargados u obreros que realizan tareas inherentes al comercio).

Odgovornost za povzročeno škodo

Vsak nameščenec je svojemu delodajalcu odgovoren za škodo, katero mu je povzročil nameroma, ali pa po lastni krivdi, v izvrševanju svoje službe.

Nezgode in bolezni

Če nameščenec zbolí ali pa postane žrtev nezgode, in če bolezni oziroma nezgode ni pripisovati njegovi krivdi, ga delodajalec ne more odsloviti, marveč:

a) ako obolelo ni več ko deset let uslužben pri delodajalcu, mu mora ta dajati še tri mesece po nastopu bolezni plačo; bolni nameščenec ima še celo leto po preteku teh šest mesecev pravico do svoje službe; ako bi ga pa delodajalec v tem času hotel odsloviti, mu mora izplačati odpravnino (indemnización de despido);

b) ako pa zbolí uslužbenec, ki je že več ko deset let zaposlen pri delodajalcu, mu mora ta dajati plačo še celih šest mesecev po nastopu bolezni oziroma nezgode; tekom enega leta no preteku teh šest mesecev se uslužbenec lahko spet povrne na delo in ga delodajalec mora sprejeti; če bi ga ne hotel več zaposliti, mu mora izplačati odpravnino.

Nameščenec ne prejema svoje plače vselej v denarju, ali samo v denarju; včasih ima poleg plače še hrano, stanovanje, obleko itd. Tega mu delodajalec seveda ne daje več, ako mu ra nameščenec v bolnišnico. Kako je treba torej računati plačo, ki jo ima prejemati bolnik tekom treh, oziroma šest mesecev po nastopu bolezni? Plača se računa tako le: sešteje se vrednost vsega, kar je nameščenec prejel za svoje delo v poslednjih 6 mesecih pred nastopom bolezni (v denarju, kot plačo ali provizije in gratifikacije; v blagu, stanovanju in podobnem) ter se dobljena vsota deli s številom mesecev (šest).

Nameščenec nima pravice do zgoraj omenjenih ugodnosti, ako mu v slučaju nezgode ali bolezni, ki izvira iz izvrševanja njegovega poklica, pritiče višja odškodnina na podlagi določb zakona o nezgodah na delu in o poklicnih boleznih (Ley de accidentes del trabajo y enfermedades profesionales). Sploh velja pravilo, da nameščenec ne sme prejeti dvojne odškodnine za svojo bolezen ali nezgodo.

Če je nameščenec pozvan pod orožje, ga delodajalec ne sme odpustiti, dokler ni preteklo trideset dni, odkar je bil odpuščen od vojakov.

Letni dopust

Nameščenec ima pravico do plačanega in nepretrganega letnega dopusta, ki je tem daljši, čim več let službe ima. Namreč:

10 dni dopusta, če ni v službi več ko deset let;

20 dni za več ko deset in ne več ko dvajset let službe;

30 dni za več ko dvajset let.

O tem, kdaj sme nastopiti dopust, odloča delodajalec.

Odpoved

Toliko delodajalec, kolikor nameščenec, morata, če hočeta odpovedati delovno pogodbo, spoštovati naslednji odpovedni rok:

en mesec, če nameščenec nima več ko pet let službe;

dva meseca, če je bil uslužben več ko pet let.

Odpoved, ki mora biti pisana, se šteje od zadnjega dne onega meseca, v katerem se je služba odpovedala. Tekom odpovednega roka ima nameščenec vsak dan pravico do dveh ur prostosti; to seveda, zategadelj, da si lahko išče drugo službo. Teh dveh ur na dan mu delodajalec ne sme odtrgati od plače.

Če bi delodajalec hotel takoj odsloviti nameščenca in ne bi hotel čakati, da poteče odpovedni rok, mu bo moral plačati odgovarjajoči čas: torej en mesec oziroma dva. Odgovarja jočo odškodnino v višini enega ali dveh mesecev plače bo moral dati delodajalcu nameščenec, če noče čakati, da poteče odpovedni rok.

Odpravnina

Ako delodajalec odpusti nameščenca samovoljno, mu mora plačati odpravnino:

a) za vsako leto službe (in za odlo-mek leta od več ko treh mesecev) mu mora dati pol meseca plače, in sicer se v ta namen izračuna srednja plača poslednjih pet let, ako je uslužbenec vsaj toliko časa že nameščen, če ne, pa se izračuna srednja plača vseh let njegovega službovanja; kot plača se vštejejo tudi provizije, hrana, stanovanje, blago itd.

b) ta odpravnina ne sme biti nižja od enomesečne plače in tudi ne sme znašati več ko 500 pesov za vsako leto službe.

Če je delodajalec pustil nameščenca brez dela več ko tri mesece v enem letu, se nameščenec lahko smatra za odslovljenega ter ima pravico do odpravnine. Pravico smatrati se za odslovljenega ter zahtevati izplačilo odpravnine ima nameščenec tudi tedaj ako bi delodajalec neupravičeno hotel znižati plačo, provizijo itd.

Če preide podjetje v druge roke in ni prejšnji gospodar odpovedal službe svojim nameščencem, kakor določa postava, preidejo zadevne obveznosti na novega gospodarja.

Če delodajalec umre, ima nameščenec pravico do odpravnine zaradi odpovedi.

Uslužbenec, ki sam odpove službo, nima pravice do odpravnine, marveč mora, kakor smo videli prej, celo sam plačati odškodnino delodajalcu v slučaju, da bi hotel takoj pustiti službo.

Za odškodnine in odpravnine, do katerih imajo nameščenci pravico, ni dovoljen moratorij in tudi zasega (em bargo) ne, ter imajo te vsote privilegij v slučaju falimenta.

Če nameščenec umre, imajo pravico do odpravnine njegovi sorodniki. Vsem onim, ki so bili uslužbeni še preden je prišel novi zakon, se prizna glede odpravnine največ pet let službe.

Dram. odsek Izseljenskega društva "TABOR"

uprizori 27. oktobra

POHUJŠANJE

V DOLINI ŠENTFLORJANSKI

v dvorani "Garibaldi", ulica Sarmiento 2419.

Odpustitev brez odpravnine

Brez odpravnine sme delodajalec odpustiti nameščenca v naslednjih slučajih:

a) če je nameščenec namenoma ali po svoji krivdi povzročil delodajalcu škodo tekom izvrševanja svoje službe, če je kaj poneveril ali na drugačen način zlorabil njegovo zaupanje ter je bila njegova krivda sodnijsko ugotovljena;

b) če je nameščenec nesposoben za izvrševanje službe in ni ta nesposobnost nastopila šele pozneje, ko je že delj časa bil zaposlen;

c) če je nameščenec brez delodajalčevega dovoljenja delal kupčije za svoj lastni ali za tuj račun ter je od tega imel delodajalec škodo.

Delovno spričevalo

Nameščencu, ki je bil odpuščen ali na je sam odpovedal službo, mora delodajalec izstaviti spričevalo, v katerem mora navesti, koliko časa je nameščenec služboval pri njem in kakšne posle je izvrševal.

Seznam nameščenec

Delodajalec mora voditi poseben seznam, v katerega bo zapisoval vse, kar je v zvezi s službovanjem, plačami itd., svojih nameščenec. Ta seznam mora vpisati pri državnem delovnem departamentu (Departamento Nacional del Trabajo).

Zavarovanje

Obveznosti v zvezi z novimi določbami, bo delodajalec smel prenesti na družbe in vzajemne zavarovalnice, ki bodo dobile od vlade izrecno pooblastilo v tem oziru. Tako se na pr. delodajalec lahko zavaruje za slučaj, da mu nameščenec zbolí, ali pa za slučaj, da ga bo moral odpustiti ter izplačati odpravnino. Napram nameščencem pa je v vsakem slučaju samo delodajalec odgovoren za odpravnine in odškodnine.

Reševanje sporov

Za postopanje v slučaju sporov veljajo že obstoječi predpisi glede odškodninskega postopanja pri nezgodah na delu. Le za spore, ki bi nastali radi znižanja plač, je poskrbljeno z drugačno rešitev: Delodajalec in nameščenec imenujeta vsak svojega zbirnika; če se ta dva ne moreta sporazumeti, izbereta tretjo osebo, ki pgtem odloča. Če se pa tudi glede te osebe ne moreta zediniti, reši spor trgovinski sodnik. Nameščenec, ali pa oni, ki imajo pravico do njegove odpravnine, ne plačajo v tem slučaju nobenih sodnih stroškov.

Važna določba

Vsi ti novi predpisi bi ne imeli nobene vrednosti za uradnika in delavca, ako bi mu delodajalec mogel reči: "Dobro, sprejemem te v službo, a podpisati moraš pogodbo, s katero se odpoveduješ ugodnostim, ki jih v tvoj pri določa zakon".

Nove določbe imajo namreč značaj določb javnega prava. To pomeni, da jih ni mogoče razveljaviti z zasebno pogodbo. Nameščenec lahko obljubi v tem pogledu, in tudi podpiše, karkoli delodajalec hoče in želi — pogodba ne bo imela nobene vrednosti. Pač pa so veljavne zasebne pogodbe, s katerimi daje delodajalec nameščencu večje pravice, nego jih določa zakon.

o—o—o

ZAHVALA

Ivan in Valerija Zavrjanik, iz Solkana, se zahvalujeta gdu. Franju Faganelu, s čigar posredovanjem sta srečno prispela iz Evrope njuna hčerka in sin.

o—o—o

Z NAŠEGA POSLANIŠTVA

Kr. jugoslovansko poslanstvo — Charcas 1705, Buenos Aires — poziva izseljenca Andreja Ikera, nastanjenega v Villa Angela (Chaco) naj sporoči svoj natančni naslov. Stevan Hoffenberger iz Bačke Palanke je naprošen, da se javi na zgornji naslov.

o—o—o

PRVA POMLADANSKA PROSTA ZABAVA "TABORA"

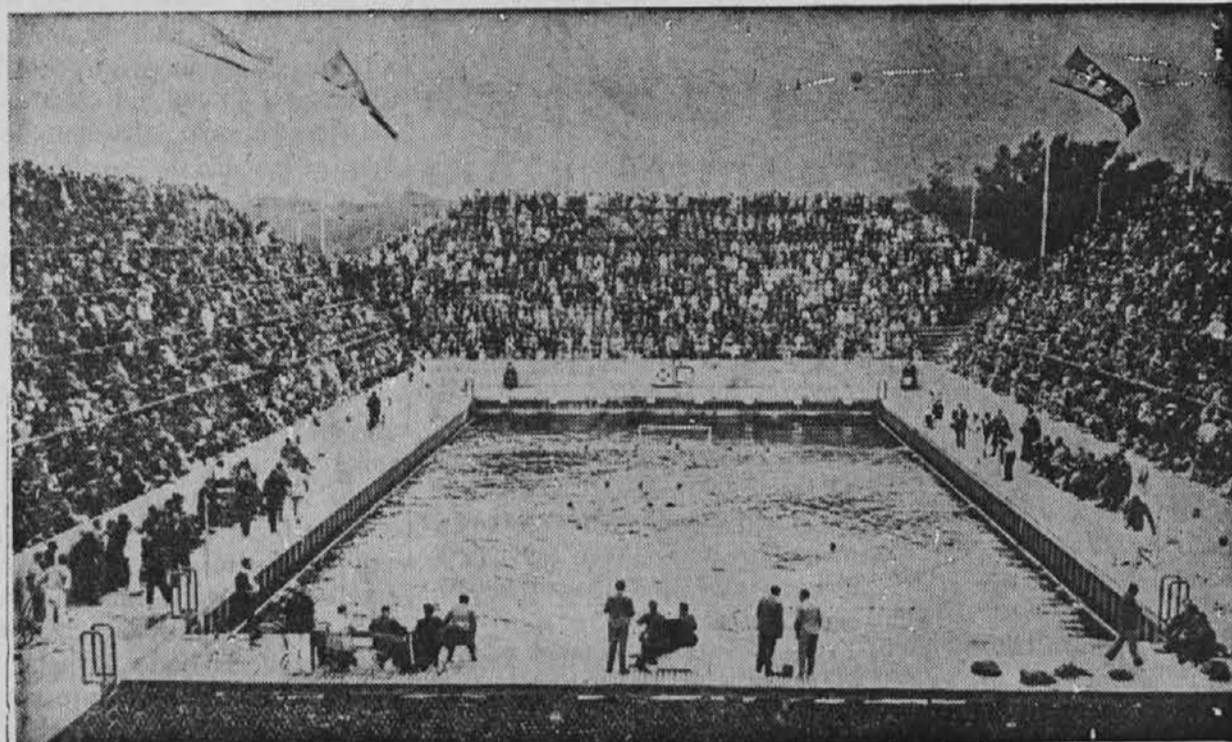
V nedeljo, 7. oktobra t. l., se bo vršila v društvenih prostorih Izseljenskega društva "Tabor", ulica Luis Viale 1746, dve kvadri od Gaone, prva pomladanska prosta zabava s plesom. Začetek točno ob 17. uri.

Društveni orkester bo sviral tako, da ne bo dolgega časa. Za suha grla bo pa preskrbljeno v bufetu.

Vabimo vse članice, člane ter prijatelje društva na to domačo zabavo, ki obeta biti vsestransko dobro obiskana.

Na svidenje!

ODBOR.

Plavalne tekme za evropsko prvenstvo v Magdeburgu

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović
Vestno zdravljenje notranjih, želodčnih in srčnih boleznih.

SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMERNE CENE

OLAJSAVE ZA PLAČEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

ARGENTINSKE VESTI

IZ BUENOSAIREŠKE KRONIKE

NADŠKOF dr. NIKOLA DOBREČIČ V BUENOS AIRESU

Z motornikom "Avgustus" se je včeraj pripeljal v Buenos Aires prevzvišeni nadškof barski in primas srbski mons. dr. Nikola Dobrečič kot član jugoslovanskega odposlanstva na Mednarodni Evharistični kongres. Srbskega vladiko iskreno pozdravljamo v imenu slovenskega dela naše tukajšnje naselbine.

Nova proga v Chacu

Vodstvo državnih železnic je pričelo z gradnjo nove stranske železniške proge iz Generala Pineda proti Tostadi, v Chacu. Tamošnja cona je gospodarsko oživela radi eksploatacije gozdov. Gradnja železnice pa doslej ni napredovala preveč hitro, ker prve dni baje ni bilo najti dovolj delovnih moči na licu mesta.

Pokojninski zakon za novinarje

Parlament se peča sedaj z osnutkom pokojninskega zakona za novinarje in druge uslužbence časniških podjetij. Po določbah tega zakona bi bilo uslužbenecem kolikor delodajalci prispevali v poseben sklad iz katerega bi novinarji na svoja stara leta prejeli penzijo.

Nakupovanje orožja in postranke kupčije

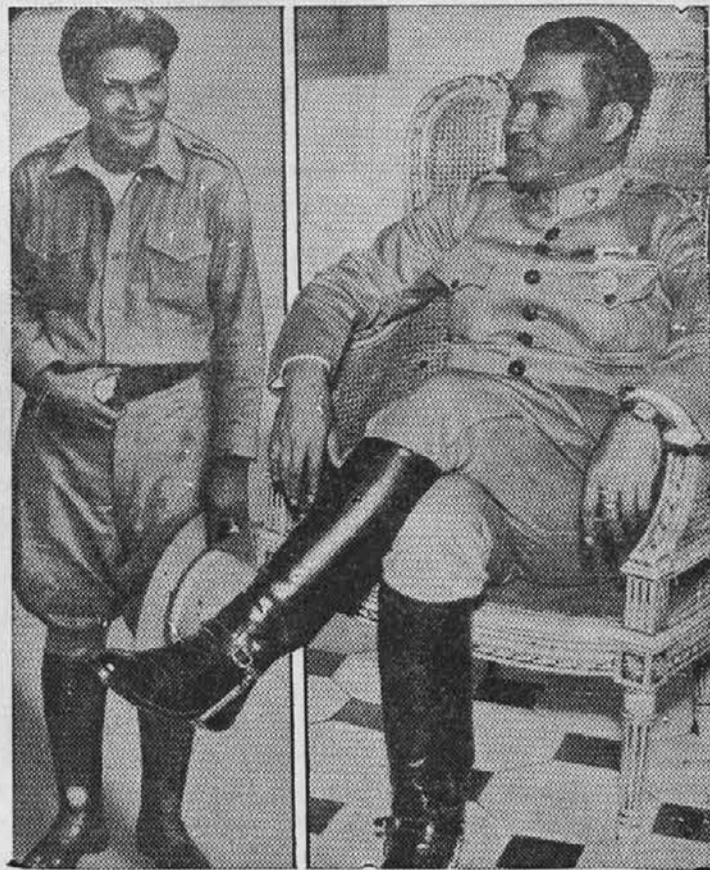
Celo vrsto dni je senat poslušal govore, v katerih je njegov socialistični član sen. Bravo razpravljajal o delovanju posebne komisije, ki jo je bila Argentina poslala pred leti v Evropo z nalogo, da tam nakupi orožja in municije za argentinsko vojsko.

Socialistični senator je obdobje, na podlagi raznih dokumentov, ki jih ima, celo vrsto vplivnih mož, ki so sodelovali pri omenjeni komisiji, da niso postopali pošteno. Izjave g. Brava so izzvale veliko pozornost ne samo tu, marveč tudi v inozemstvu. Ker so šle hude obdolžitve predvsem na naslov vpok. generala Bellonija, ki je bil predsednik oboroževalne komisije, ter na nekatere druge višje vojaške dostojanstvenike, je vojni minister sklical častni vojaški sod, ki naj ugotovi, koliko je resnice na trditvah socialističnega senatorja.

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Eden največjih mojstrov v oboroževanju, kralj municijskih tvornic Zaharov

Kubanski polk. Batista — pred nedavnim in sedaj

V Formosi je spet mir

V Formoso se je spet povrnil mir. Uporne skupine Indijancev plemena Churupie in Toba, ki so bile vdrle iz Chaca in preko Pilcomaya na argentinske ozemlje, so se spet umaknile na drugo stran reke, v svoja stara bivališča v gozdovih. Ljudje, ki jih je bil indijanski bojni pohod močno prestrašil, so si oddahnili.

o—o—o

Šest let "colectiva"

24. septembra 1928 se je v Buenos Airesu rodil "colectivo", avtô, ki vozi po določenih ulicah in prevaja ob enem po več potnikov, katerih vsak plača sam zase voznino.

"Colectivo" je rodila potreba. — Kmalu po vojni so začela prihajati na trg moderna vozila, ki so izvrševala službo "taxijev" ter vedno bolj izpodrivala častitljive "Forde" in avtomobile drugih znamk iz detinske dobe tega modernega voznega sredstva. Neki popravilalec avtomobilov, kateremu so se lastniki "častitljivih" taxijev pritoževali vsak dan bolj o slabih poslih, je sprožil misel, naj bi si možje pomagali s tem, da prav počno znižajo voznino, a poberejo na isti poti po več potnikov. Poslušali so njegov nasvet. Sprva je slaba kazala, polagoma pa so se ljudje privadili in "colectivo" se je začel vedno bolj širiti po mestu. Danes jih kar mrgoli po vseh glavnih arterijah mesta, a med njimi že ni več častitljivih očenec: tudi "colectivo" je poslal moderno vozilo, ki močno nadkriljuje avtobus, kateremu je postal nevaren konkurent.

INCIDENT OB ITALIJANSKO - JUGOSLOVANSKI MEJI

Na meji v bližini Sušaka se je dogodil prejšnji petek incident. Z italijanske strani je bilo slišati močno streljanje. Ko je prihitela k mostu, ki veže Reko s Sušakom, jugoslovanska obmejna straža, sta ji pritekla nasproti dva človeka. Kmalu so granicari ugotovili, da sta begunca Istrana, ki sta se bila namenila brez potnega lista v Jugoslavijo.

Na lice mesta so jugoslovanske oblasti poslale komisijo, da ugotovi, ali niso Italijani streljali na jugoslovansko ozemlje.

VPRAŠANJE ZAŠČITE MANJŠIN

Ker so se velike države, ki imajo v Ženevi glavno besedo, uprli poljski zahtevi, da naj se skliče mednarodna konferenca, ki naj razpravlja o vprašanju zaščite narodnih manjšin, so Poljaki svoj predlog umaknili. Ne bilo bi imelo smisla, da so pri njem vztrajali, ker bi ga bil svet Zveze narodov itak zavrnil. Dogodek je za narodne manjšine v toliko poučen, da so sedaj spet videli, kako ne morejo pričakovati od Zveze narodov nikakega olajšanja in ureditve položaja, v katerem se nahajajo. Pravična in povsem utemeljena poljska zahteva je naletela v Ženevi na popolno nerazumevanje, ako izvzamemo moralno zaslonbo, katero ji je dala konferenca Male antante, ki je izjavila, da soglašajo s mnenjem dr. Becka o potrebi splošno veljavnega dogovora o postopanju napram narodnim manjšinam.

CENJENI BRAVEC!

V obljudenem okraju Villa Devoto, kjer je naseljenih mnogo Vaših rojakov, Prodajam zemljišča in hiše za vsak okus in vsak žep, z velikimi plačilnimi olajšavami.

Kupite tudi Vi tu svojo hišico! Živeli boste med svojimi rojaki ter boste imeli lepo naložen svoj denar, kajti VILLA DEVOTO ima v glavnem mestu najvišjo lego, ima izvrstna prometna sredstva in se tudi v trgovskem oziru močno razvija.

Obrnite se na moj urad v ul. LOPE DE VEGA 3126, kjer boste v ljudo sprejeti. Dam popust pri proviziji vsakemu, ki se predstavi s tem oglaso.

F. CARUSO - Lope de Vega 3126

U. T. 50-3502

Delodajalca ustrelil

V soboto ob 8. uri zjutraj je ustrelil na križišču Avde. Alvear in ul. Cavia 52-letni delavec Luis Urso svojega bivšega delodajalca Luisa Paganija, starega 43 let, ker ga je bil odpustil z dela. Sprožil je vanj pet strelcev, ki so ga smrtno zadeli. Ubijalca so aretirali.

To je spet ena izmed tragedij, ki jih povzročajo ne samo sedanja kriza, marveč tudi neurejene socialne razmere. Ni, da bi kakorkoli skušali upravičevati zločin, ki ga je izvršil odpuščen delavec, a prav gotovo bi svojega obupnega dejanje ne bil storil, da ga ni k temu gnala beda, morda ne toliko njegova, kolikor družine, za katero je moral skrbeti. Kje naj v današnjih časih in s petimi križi na hrbtu najde dela in zasluzka, ko ga je delodajalec vrgel na cesto?

Žalosten konec dečka

V nedeljo dopoldne je šel 15-letni Anselmo Castelli, stanujoč pri svojih starših v ul. Pichincha 1522, telovadit na azoteo. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, je šla njegova mati pogledat, kaj je z njim. Lahko si mislimo, kako se je uboga žena prastrala, ko je zagledala svojega sina ležati na tleh, brez znaka življenja. Okrog njegovega vratu je bila ovita vrva, na kateri so sušili perilo. Fanta so brž prepeljali v bolnišnico Penna, življenja pa mu niso mogli več rešiti. Policija sedaj raziskuje, ali si je Anselmo sam skušal vzeti življenje, ali že se je zgodila nesreča.

Drzni vlomilci

Neznani tatovi so se v ponedeljek zjutraj prikradli v prostore družbe La Martona na ulici Rondeau 1745, s silo vlomili železno blagajno ter iz nje pobrali 11.539 pesov. Policija jih išče.

V obrambi ustrelil

umobolnega človeka

Mohamed Deyni, star 38 let, se je nahajal še pred nedavnim v bolnišnici Mercedes. Po posredovanju svojega brata je zapustil bolnišnico ter šel stanovat v ul. Paez 3342. Hišni gospodar Daniel Munoz je v ponedeljek popoldne prišel k bratoma, da ju opozori, da se bosta morala izseliti, ker da bo stanovanje rabil sam. Gospodarjeva zahteva je tako razburila slaboumnega Mohameda, da je pograbil v bližini se nahajajočo palico ter je začel udrihati po gospodarju; ves okrvavljen je ta začel klicati na pomoč. Prihiteli so ljudje in med njimi tudi policaj Pedro Abrigú. Nori Mohamed pa se je le še bolj razburil, ko je zagledal moža postav. Planil je tudi nanj s svojo palico. Ker se policaj ni mogel drugače ubraniti, je vzel samokres ter ustrelil. Strel je sla-

boumnega reveža zadal v glavo tako, da se je zgrudil mrtev. Policija so aretirali, da ugotove, ali je res bil primoran streljati.

Električni tok ga je ubil

Luis Gambella, 38 let star, je bil zaposlen v mehanični delavnici na Avdi. del Tehar 3301. Ko je v torek ob 11. uri zapuščal delavnico, se je pri vratih po nesreči dotaknil električne napeljave. Tok ga je takoj ubil.

Pazite na otroke!

Šofer Pedro Gentile je ustavil svoj kamjon za trenutek na ul. Colpayo, višina 821, kjer so se v bližini igrali otroci. Eden izmed njih, 4 letni Alberto Piccolo, je brž uporabil priliko, da se skobaca na kamjon. Šofer fantka ni opazil. Ko je pognal vozilo, je deček omahnil in tako nesrečno padel, da je prišel pod kolo. V bolnišnici Durand mu niso več mogli rešiti življenja.

o—o—o

DROBNE VESTI

General Johnson vodja urada za gospodarsko obnovo Združenih držav, je podal ostavko, ker se bo NRA reorganiziral.

Italijanskemu prestolonasledniku se je rodila hčerka, ki so ji dali ime Pia. Kralj je v znak veselja proglašil amnestijo, radi katere se odpuste vse globe ter se mnoge kazni znižajo za dve leti. Amnestije niso deležni konfiniranci.

Predsednik Masaryk je že več časa bolan, a se je njegovo zdravstveno stanje začelo sedaj boljšati.

Avstrijski nacijski vojski se vedno prihajajo preko meje v Jugoslavijo. Jugoslovanske oblasti jih pošiljajo z meje v varaždinsko taborišče.

Zveza narodov je pridobila še enega člana.

V ženevski organizaciji je pristo pila tudi afganistanska kraljevina.

Največjo ladjo sveta so srečno splovili preteklo sredo v Glasgowu, na Angleškem. Krstili so jo za "Queen Mary". Ladja meri 311 metrov v dolžino, je 73.000-tonska ter bo stala, ko bo popolnoma končana, okroglih 9 milijonov funtov šterlingov.

Pri letošnji tekmi balonov za kup "Gordon Bennet" so se najbolj izkazali Poljaki. Prvi trije baloni, ki so prišli najbolj daleč, so bili poljski.

SOKOL BUENOS AIRES I

priredi v soboto, 6. oktobra t. l. ob 9 uri zvečer društveno zabavo splesom, v Jugoslovanskem klubu, Florida 621

Banco Argentino

DE AHORRO Y EDIFICACION

Prodaja vozne listke za v Jugoslavijo in Italijo

ter iz teh držav v Južno Ameriko za vse parnike in po najbolj ugodni tržni ceni ter daje v to svrbo hitre in liberalne kredite brez poviška kupne cene. Izvršuje hitro, solidno in varno ter po najbolj ugodnih tečajih.

DENARNA NAKAZILA

Vprašajte za pojasnila ustmeno ali pismeno pri banki-prijatelju:

Banco Argentino

DE AHORRO Y EDIFICACION

CORRIENTES 562

CORRIENTES 562

BUENOS AIRES

KROJAČ

Izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela. Obleke od \$ 55 do 120. Hlače fantazija od \$ 10 do 28. Delo prvovrstno. Blago iz najboljših tovarn. Olajšave za plačevanje

MAKSIMILIJAN SAURIN

VARNES 2191 Buenos Aires (nasproti postaje La Paternal) — U. T. 59-4271.

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

Zborovanje slovenskih trgovcev

V Konjicah se je koncem avgusta vršilo zborovanje Zveze slovenskih trgovcev; udeležilo se ga je 82 odposlancev, ki so zastopali 8.200 organiziranih trgovcev.

Vodstvo je podalo zanimivo poročilo o položaju slovenskih trgovcev ter o njihovih željah in zahtevah.

Na poslovanje trgovine je celo vplivala poljedelska kriza. Trgovinska poletika vlade ni prinesla posebnega izboljšanja; vključno mnogim dogovorom z drugimi državami gre prodaja jugoslovanskih proizvodov le težko naprej. V tem pogledu manjka smotrna izvozna politika.

Potreben bi bil nov, premeren bančni zakon in Slovenija bi nujno rabila tudi zvezo z morjem.

Kar se osnovnih smernic gospodarske politike tiče, je Zveza slovenskih trgovcev proti podržavljenju gospodarstva, smatra pa, da bi bilo potrebno izdelati gospodarski načrt. — Tudi kmet mora čim prej dobiti svoje stanovske organizacije.

Huda nevihta nad Grosupljem in drugod

Po dalj časa trajajoči hudi sopari so se 24. pr. m. privlekli nad Grosuplje in okolico temni oblaki, ki so sprožili strašno neurje. Po močnem treskanju in grmenju je začelo liti kakor iz škafa. Niže ležeče kraje je voda takoj poplavela; začela je vdirati v kleti, napolnila dolinice, se valila kot hudourniki po cestah, in jih trgala. Ljudje zadržujejo, da je bil dež tako gost, da ni bilo videti meter pred seboj.

Mnogo škode je neurje povzročilo na poljih, ki so bila močno trpela že v začetku avgusta, ko je toča huda klestila. Krompir je zalilo z vodo in bo radi tega gotovo segnil ter ga ne bodo imeli niti za domačo porabo; ajda je vsa polomljena in zbita v zemljo, koruzo pa je kar lomilo.

Voda je stala več dni v vsej okolici in je bil pogled kakor na veliko jezero. Vključno visoki vodi ob železniški progi proti Novemu mestu, je bil železniški promet normalen, mnogo škode pa je voda povzročila na cestah. Nekaj kilometrov na okoli je vihar opustošil vsa polja huje ko debela toča.

Prizadete so vasi Grosuplje, Brezje, Cikava, Brvace, Strarska vas, Stara vas, Jerova vas, Prapreče, Gatina, Veliko in Malo Mlačovo in Račna.

Hudo je bilo tudi okoli Turjaka in Pijave gorice. Barje od Pijave gorice tja do Blatne gorice in Germesa je bilo takoj pod vodo: Ljubljanička sama je močno narasla, zlasti pri Lipah, kjer je bila zvrhana do bregov. Narasli so tudi razni ljubljanični pritoki, zlasti Iška in Ižica, ki so jo zadnje dni začeli snažiti raznih alg in drugih vodnih rastlin.

Nadzorovanje trgovcev z živili

Po sklepu ministevstva za socialno politiko in narodno zdravje se izdajajo zdravstvena spričevala o zdravju lastnikov in voditeljev trgovin z živili vsakih šest mesecev. Spričevala izda-

jajo brezplačno vsi zdravniki v javni službi, okrajni in občinski. Morajo pa biti kolekovana z drž. takso od 20 Din.

Po enem letu najdeni trupli dveh samomorilcev

Lani 18. avgusta sta izginila od doma dva mlada zaljubljenca: 20-letni zobotehniški praktikant Dušan Jelčič in 19-letna studentka Danila Faganelova, doma iz Dravelj nad Ljubljano oz. iz Zgornje Šiške. Oba sta se imela zelo rada, a sta lani pobegnila od doma. Ni znano, ali so starši nje ali njega branili in preganjali to ljubezen, ali pa sta mlada človeka čutila pomanjkanje moči za nadaljnje življenje. Zapustila sta pismi, kjer pravita, da odhajata iz življenja. Iskali so ju, a niso našli.

Šele zdaj so po najkjučju našli njuni trupli. Pri Podutiku nad Ljubljano je več brezov, globokih jam.

Največja je tako imenovana Brezarjeva jama, ki je široka 10 metrov, globoka pa 25 metrov. V to jamo se vsako leto enkrat ali dvakrat spustijo tamkajšnji fantje, da jo pregledajo. Ko so se v nedeljo 5. avgusta spet spustili po vrvi v jamo, so našli dve trupli: po obleki so presodili takoj, da gre za žensko in moškega. Obvestili so o najdbi orožnike v Št. Vidu. Domislili so se izginulega para Faganelove in Jelčiča, obvestili o tem Faganelovo sestro, ki je takoj prišla k breznu, kjer so ji pokazali sandale, ki so jih našli v jami ob ženskem truplu. Sestra je takoj spoznala v njih čevlje svoje sestre. Tako je bilo pojasnjeno, da sta v tej jami našla smrt Jelčič in Faganelova. Truplo Jelčiča je bilo še precej ohranjeno, ker je ležalo pod neko slamnjačo, ki so jo vrgli pred meseci v jamo, truplo Faganelove pa je bilo že zelo razpadlo. Na nekem drevesu ob breznu so našli vrezani črki F. J. začetnici rodbinskega imena. Izvršila sta samomor tako, da je Dušan na robu brezna ustrelil najprej Danilo v glavo ter je strnoglavila s kroglo v glavi v brezno, nakar si je pognal kroglo v glavo tudi Jelčič.

Ostanke njenega trupla so položili v krsto skupaj s truplom Jelčiča ter krsto pokopali v Dravljah.

Razne nesreče

V začetku avgusta je izginil 10 in pol letni Slavko Hartman, sin strojnika Jugoslovanske tiskarne. Domnevajo, da je padel v Savo pri Kamni gorici. Njegovega trupla še niso našli.

V kannolomu med Krškini in cesto je kamenje zasulo učenca Draga Ovsenjaka; podlegel je poškodbam.

Zemeljski usad je zasul potniški vlak blizu Sarajeva. Po 8 urah dela so progo spet očistili in rešili potnike strahu. Ranjen ni bil nihče.

V kamniških planinah se je smrtno ponesrečila Zagrebčanka Tilda Kohn. Od njenih spremljevalcev so bili trije težko, trije pa lahko ranjeni. Nesrečo je povzročil blok skalovja, ki se je utrgal nad njimi.

Pri nabiranju planink v Hudem prasku pod Mrzlo goro se je smrtno ponesrečil abiturient mariborske gimnazije Franc Kropej iz Konjic.

Pri delu se je smrtno ponesrečil Franc Kamernik iz Preskve, zaposlen v papirnici pri Medvodah. Zapustil je ženo in osem nepreskrbljenih otrok.

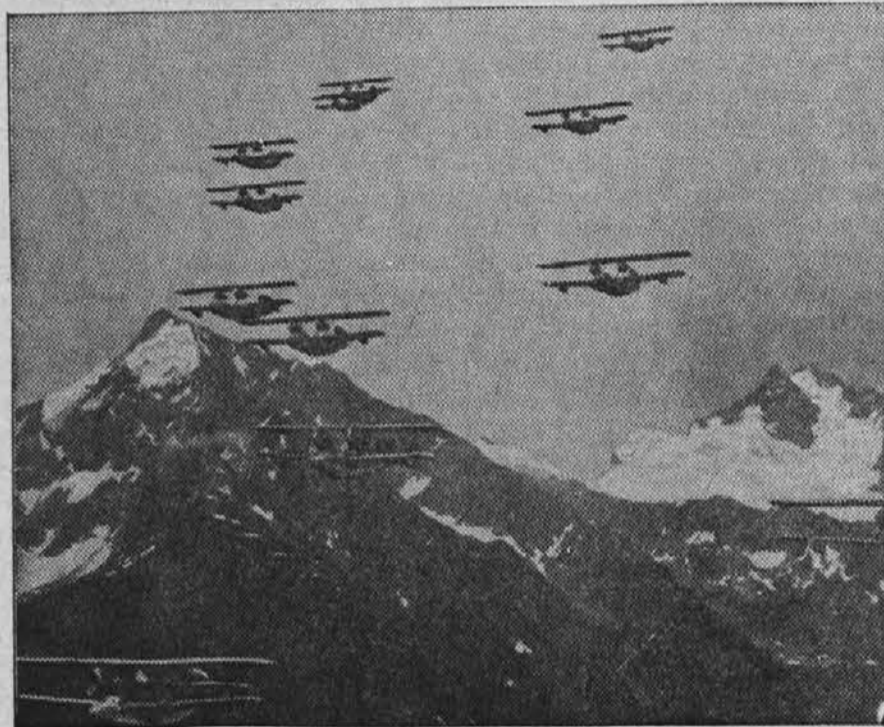
Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Skupina severnoameriških letal nad gorovjem Aljaške

VESTI S PRIMORSKEGA

ŠKOF MARGOTTI PRISPEL V GORICO

Pretekli ponedeljek, 24. t. m., je novi vladika goriške nadškofije mons. Carlo Margotti prevzel skrb za višje dušno pastirstvo iz rok dosedanjega škofijskega administratorja Sirottija. Izvršila se je ob tej priliki tradicionalna slovesna ceremonija škofovega prihoda v mesto. Oblasti, duhovščina ter katoliške organizacije goriške nadškofije so spremljale novega vladiko po mestu do stolne cerkve, kjer se je darovala slovesna pontifikalna maša.

Tudi slovensko prebivalstvo gleda v novega vladiko z upanjem, da se je za vselej zaključila doba samovoljnega in nekrščanskega postopanja napram slovenskim vernikom, ki jo je bil uvedel administrator Sirotti.

DISCIPLINA ŠEPA

V kraškem fašizmu ni vse v redu. Tržaški pokrajinski tajnik je odzvel fašistično izkaznico Francu Schwanbergerju iz Bazovice, ker da "nima niti trohice fašističnega duha". Prav tako je izključen iz fašja Josip Cerar iz Lokve. Za nedoločen čas so bili suspendirani v Št. Petru na Krasu Nico Gabelotto, Ugo Gabelotto in Giovanni Tomasi.

GRAŠČAK MAYER UMRL

V Ložah pri Vipavi je preminul graščak Karol Mayer, star 74 let. Podlegel je bolezni, ki ga je bila za dolgo časa priklenila v posteljo. Pokopali so ga 26. avgusta popoldne v Vipavi.

LETALIŠČE V AJDOVŠČINI

Zasilno vojaško letališče, ki se razširja na desni strani ceste Ajdovščina—Gorica, bodo razširili. Do sedaj je letališče zavzelo velik kompleks ravnega polja med ajdovskim pokopališčem in prvim potokom. — Pred kratkim so prišli inženirji in so premerili teren od konca letališča, do drugega potoka, v dolžini od 400 do 500 m. Kot zglela, bo letališče dobilo še črkatolikšen obseg kot ga je imelo do zdaj. Oba potoka bodo poglobili in uredili ter ju pokrili. S tem so vzeli našim ljudem spet velike komplekse rodovitnega polja. Najbolj bo prizadet veleposetnik Repič iz Ajdovščine, več posestnikov in Dornberga, zlasti pa mali posestniki iz okolišnih vasi, kot iz Lokavca in Kraja. Za sedaj odvzeto zemljišče, ki ga lastniki ne uživajo že kakšnih šest let, danes izplačujejo odškodnino. Ta bo zelo nizka, in sicer 0.70 do 0.90 lir za kvadratni meter. Ves ta čas so morali posestniki, kljub temu, da niso prejeli za svoja zemljišča nikakršne odškodnine ali najemnine, niti kaj drugega, plačevati redno zemljiške in druge davke.

MANEVRI TUDI PRI TRBIŽU

V Trbižu je bilo za časa zmed v Avstriji 7.000 vojakov v stalni pripravljenosti za napad.

Od vojaških oblasti je bilo istočasno razglašeno, da morajo domačini do 28. julija t. l. pokositi vso travo, ker hosta čeneli po tem dnevu dve diviziji vojaštva stalno manevre.

Trbiž je letos brez vsakršnih letoviščarjev, ki so leto za letom v velikem številu obiskovali naše kraje. S tem so domačini, ki so druga leta vsaj nekaj zaslužili, zelo oškodovani.

"KRUH" ZA OTROKE

Na Reki so proslavljali desetletnico d'Amunzijevega puča, ki je to mesto spravil pod savojsko krono. Ob tej priliki je posetil Reko državni podtajnik za telesno vzgojo Ricci in je izročil mladim dečkom, ki se trgajo svoje hlačke ob šolsko klop osnovne šole, puške, radi česar to fašistično mladinsko organizacijo imenujejo "mušketirje" (moschettieri). Za človeka krščanske omike je moral biti to kaj žalosten prizor. Puške so časih večje od fantka samega, ki se že v nežni dobi uči, kako bo ubijal sovčveka, in se navzema slepega sovčveka do drugih narodov, predredvsem seveda do Jugoslovancev. — "Piccolo", ki to slavnost opisuje z najvznesenejšimi frazami, piše, da so te puške "kruh, s katerim danes Italija hrani svoje otroke!" — Pisec tega barbarskega stavka se pač ni zavedal, kako se je s temi besedami nehote narogal Mussolinijevi Italiji, ki res nima danes zadosti kruha za svoje sinove, zlasti na Reki, kjer ni več nobenega poštenega zaslužka.

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE, ZDRAVNIKE IN NAJMODERNAŠI KLINIKI SPECIALIZIRAN NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA. KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

Manevri pod Snežnikom

Poleg velikih manevrov, ki jih je imela italijanska vojska v Apeninih so imeli posebne manevre tudi oni

Inozemski vojaški atašeji v razgovoru z Mussolinijem tekom poslednjih velikih manevrov v Apeninih

polki, ki imajo svoj sedež v Trstu, Puli in Reki. Manevri so se vršili vzdolž jugoslovanske meje, središče pa jim je bil Snežnik. Krajevni italijanski listi so priobčevali obširna poročila, katerih očitni namen je bil ustvariti v čitateljih prepričanje,

ti, kako bi se preprečil vpad sovražne vojske v Julijsko krajino. Poročevalci tržaških listov so silno navdušeni, ker je vojska to nalogo — seveda na manevrih — imenitno rešila. Vežbanj so se udeležile tudi številne čete milice.

ISTRSKI VODOVOD

Na mnogih mestih v Istri so ob cestah postavili vodovodne cevi, zgradili napajališča za živino in slično. Namen teh vodovodnih naprav je čisto vojaški. Na posameznih krajih, kjer so postavljene te cevi, lahko v najkrajšem času napolnijo rezervoarje celi koloni vojaških avtomobilov in napoje celo čredo konj. Cevi ki so namenjene za polnjenje avtomobilov in štrle ob cesti, so dobro maskirane. Dela v tej smeri se nadaljujejo in so sedaj v največjem razmahu.

"POPOLOVO" ZALE TAVANJE

Tržaško fašistično glasilo "Popolo di Trieste" se nikakor ne more rešiti iz slabih finančnih vod, v katerih životari že od svojega rojstva dalje. Od časa do časa si katero izmisli, da bi povečal pičle dohodke. Tako so pred nedavnim razposlali celi vrsti Trža-

čanov list s prošnjo, naj se nanj naročijo. Pa se niso vsi. Mnogi so ga vrnili in med njimi je bil slikar prof. Nouljan; nesel ga je do redakcije in ga tam kar vrgel skozi vrata. "Popolo" se je radi tega tako raztogotil, da je naslednjega dne objavil strašen napad na prof. Nouljana. Očital mu je, da so njegove slike navadne pac-karije. Pa to naj bi še bilo! "Popolo" pa se ni s tem zadovoljil, marveč je nesrečnega profesorja narisal kot hudega antifašista, sovražnika Italijanov, ter ga celo veporedila z Bidovcem.

Kakor Bidovec z bombo, tako da je Nouljan hotel manifestirati svoje protifašistično razpoloženje s tem, da je vrgel v redakcijo... list.

Tri dni pozneje pa se je ta hud napad spremenil v velik slavospev. "Popolo" je spet polizal vse čno, kar je bil izbljuval, ter je prof. Nouljana naslikal kot velikega patriota, ki da je dlga in ponos tržaškega fašizma...

O KRITIKAH IN KRITIKIH

V zadnjem času je opaziti precejšnje zanimanje za naš izseljenski diletantski oder ne samo v ožjem krogu igralcev in društvenikov, marveč tudi med našim občinstvom, v naši širši javnosti. Morda je to zanimanje pripisovati v znatni meri dejstvu, da je slov. časopisje začelo posvečati prireditvam naših društev večjo pažnjo ter je objavilo o zadnjih uprizoritvah precej obsežne kritike.

Čital sem te kritike, in ker sem se poslednjih prireditev tudi sam udeležil, menim, da smem tudi jaz nekoliko povedati svoje mnenje o igrarjih in igralcih ter o kritikah in kritikih.

Naj predvsem podčrtam dejstvo, da je dobra kritika nad vse važna tudi za naš diletantski oder ter da je celo neobhodno potrebna, ako hočemo v resnici doseči vsaj kolikor toliko zadovoljive uspehe na tem polju prosvetnega udejstvovanja. Kritika pa je konstruktivna in doseže namen, kateremu mora služiti — ako hoče biti dobra — le tedaj, ako opazarja na nedostatke pri uprizoritvah ter tako s svoje strani prispeva izpopolnjevanju igralcev in režiserjev. Zato se nisem nikoli strinjal z onimi poročili o naših prireditvah, ki so bila še do pred nedavnim v navadi in ki so vsebovala same slavospeve na račun vseh, ki so kakorkoli sodelovali pri nastopih. Takšna poročila ne zaslužijo ime kritike; nikomur nič ne koristijo, marveč kvečjemu ustrezajo le domišljavosti kratkovidnega diletanta. Med nami ni niti enega poklicno izšolanega igralca, marveč imamo v naših društvih le bolj in manj spretno ter nadarjene diletante. Tudi najboljši in najbolj sposobni med njimi, ako je dovolj pameten in uviden, bo razumel, da bo težko najti vlogo, v kateri bo tako brezhibno nastopil, da holje ni mogoče. In ako mu ni samo za takozvano "časť", marveč čuti v sebi nagrjenje do oderske umetnosti, bo samo hvaležni onemu, ki ga bo opozoril na napake, ki jih sam ni videl in katerim se samo radi tega ni izognil.

Z dobro kritiko se bom vedno strinjal; in to tem bolj, čim bolj bo ostra. Posameznega diletanta bi sploh ne smeli nikomu hvaliti, čeprav bi včasih zaslužil pohvalo. Kritikova nalo-

ga je, da kaže igralcu pogrške, ne pa, da mu kadi.

V dram. odsekih naših društev ni še vse v redu. O tem se prav lahko prepričamo, ako primerjamo na pr. "Verigo" s "Hlapcem Jernejem", ki ju je dal "Ljudski oder", ali pa "Krivoprišežnika" z "Brati", ki jih je uprizorila "Prosveta"; dejstvo, da je bila ena izmed teh iger slabo podana in druga dobro, ter obratno, dasi je v obeh slučajih nastopilo isto društvo, in celo v precej kratkem presledku, pričča, da je gornja trditev utemeljena ter da je ono, kar pri naših društvih šepa — režija, ne pa igralci. Režija namreč ni bila v obeh slučajih v istih rokah. Da je način igranja odvisen od režije ter da je mogoče z našimi diletanti doseči prav lepe uspehe, o tem nas je prepričal tudi "Tabor", ki je izvrstno podal Schoenherrjevo "Zemljo"; nastopili so v njej pravcati tipi, kot jih zahteva igra.

Dovolil si bom nekoliko kritizirati tudi naše kritike.

Videli smo v zadnjem času uprizoritev Cankarjevega "Hlapca Jerneja", naše prve kolektivne drame. To delo spada k največjim, kar jih je bilo doslej podanih na naših tukajšnjih odrih. Pri trditvi nikakor nečem pozabiti na težko "Anfiso" od Andrejeva, ki pa ni zahtevala toliko tehničnih priprav kakor "Hlapec Jernej". Niti prva, niti druga niso naredile na gledalce posebnega vtisa. Občinstvo jih ni razumelo. Tu je bila dolžnost kritikov, da nekoliko posvetijo v temo, in tudi igra sama je zaslužila, da bi ji bili posvetili nekoliko večjo pažnjo O uprizoritvi lahko rečem, da je vsak, ki Cankarjevo delo pozna, moral odnesti s prireditve dober vtis.

S kritiko, ki jo je objavil "Novi list", se deloma strinjam; v toliko namreč, ker je kritik dovolj razločno povedal, zakaj ni prišla Jernejeva zahteva do prave veljave. O Delakovi dramizaciji sami pa sem pričakoval, da kritik napiše kaj več. In tudi bi bil lahko opozoril, da je manjkalo pred uprizoritvijo kratko predavanje, ki naj bi bilo pojašnilo občinstvu Cankarjevo misel.

Nikogar, razen "kritika" samega, pa ni mogla zadovoljiti ocena, ki jo je priobčil "Slov. Tednik"; preveč se ji je poznalo, da se kritik prav malo razume na igranje ter da tudi Cankarja razumeva prav toliko, ali pa nič. Gd. S. S. piše, da je bil Jernej dober, a gospodar proti koncu šibak ter

da "zato ni prišlo do veljave". Do kakšne veljave pa naj pride gospodar oz. gosposka? Takšno otepanje z besedami, ki jim je samo namen, napolniti nekaj vrstic, ne more biti naloga kritike. Človek, ki se na te stvari ne razume, je boljše, da vanje ne dreza; stvari sami in svojemu ugledu, če ga uživa, bo storil uslugo.

Tega mnenja o S. S.-ovi kritiki je moral biti tudi urednik lista sam, da je v naslednji številki v uvodniku skušal stvar popraviti.

Udeležil sem se tudi zadnje prireditve "Prosvete" in čital pozneje v Novem listu kritiko o njej. Tudi tam me ni zadovoljila radi svoje površnosti. Mislim namreč, da je boljše nič ne napisati, nego le površno — in radi tega netočno — oceno.

Ker "Bratov" nisem poznal, sem sledil reklami, ki se je delala za to igro, ter bil prepričan da je to kakšna krasna socialna drama. To pa ni res, kajti, če izvzamemo par govorov, se v njej dela samo propaganda za vojno.

Ze takoj v začetku je bilo opaziti pomanjkanje režije. Dolgočasen pogovor na Mirkovem domu je dal povod, da občinstvo ni začelo slediti dramati. Dr. Tratnik je bil dober v glasu, ne pa tako v gestah. Brat Tine, čeprav dober, je pri vajah več obetal. Pavel ne odgovarja odru. Jaka nam je v prejšnjih vlogah več pokazala. Posebno slab je bil prizor, kjer pade ona smrtno zadeta od kroglice. Splošno pa je vladala na odru neka monotonost in igralci, izvzemši Tinega, se niso razigrali. Šminka pri moških še precej dobra, ne tako pa pri ženskah, pri katerih sploh ni bilo videti razlike med materami in otroki. Šminkanje je umetnost in sminka naj samo kdor zna!

Po igri sem govoril z nekaterimi člani dram. odseka, ki so mi potožili, da režija sploh ni bilo; drugi pa so mi zatrjevali, da so jo kar trikrat menjali.

"Ljubitelj slov. kulture" se je v "Tedniku" strašno raztogotil, ker je kritik "Novoga lista" pisal, da igra ni bila dobro uprizorjena, pa napoveduje spet hudo vojno med društvi itd. Rekel sem, da se ne strinjam s kritiko ga "r", ker je bila le površna, a nihče ne more trditi, da so bili "Bratje" dobro uprizorjeni; in tega ne trde niti prizadeti igralci sami. Do kaz je nedeljska debata v Prosvetnem društvu. In bilo bi res žalostno, ko bi igralci "Prosvete" bili istega mnenja kakor "Ljubitelj kulture", ker bi mi v takšnem slučaju ne imeli nobenega upanja več, da nam kdaj podajo še tako dobro uprizorjene igre, kakor je bila "Krivoprišežnik". In to bi bilo res žalostno, ker bi pomenilo trajno nazadovanje.

"Ljubitelj kulture" pa naj ne dreza v takšne stvari, na katere se ne razume, da ga ne bomo morali smatrati za "Ljubitelja... nekulture"!

—ko.

KROJAČNICA IN TRGOVINA

GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najboljšega blaga po zmer-nih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se

FRAN LEBAN

Avda. del Campo 1080

U. T. 59.3102

BRANITE SE!

...proti hudim posledicam, ki jih more imeti kapavec za Vas in Vaše potomce! Vpoštevajte svetovna izkustva! Vzemite SALVAGON (kroglice), proizvod "The Salvagon Chemical Co.". SALVAGON (kroglice) ni eno zdravilo več, marveč je zdravilo, ki z gotovostjo učinkuje. SALVAGON (kroglice) je znanstveni izum, ki je v zadnjih letih vzbudil največjo pozornost v Evropi in Severni Ameriki, kjer se je, po vestnih študijah in temeljitih izkustvih, izkazal kot najboljšo zdravilo proti

KAPAVCU

in njegovim zapletljajem: cistitis, prostatitis, orquitis itd. SALVAGON (kroglice) učinkuje z gotovostjo toliko pri začetni, kolikor pri zastareli ali kronični blenoragiji, pri obeh spolih. Uberite najkrajšo in najbolj sigurno pot: vzemite še danes SALVAGON (kroglice), pa se izognete dolgotrajnemu, dragemu, neprijetnemu in brezuspešnemu zdravljenju. S SALVAGONOM (kroglicami) se lahko sami zdravite doma in na rezerviran način.

S GLOBULOS SALVAGON

Prodaja se v lekarnah po vsej deželi po \$ 5.— steklenica; lahko pa ga tudi sami naročite s pismom, naslovljenim na CASILLA CORREO NO. 2222, kateremu priložite \$ 5.— Zdravilo prejmete z obratno pošto.

Kupon za naročbo. (N. L.)
Sivase remittirne un frasco de GLOBULOS SALVAGON. El importe de \$ 5.— remito adjunto. (Valor declarado) o (Giro Postal).
Nombre:
Dirección:

Casilla de Correo 2222, Bs. Aires

IZ CORDOBE

VABILO ROJAKOM

Podpisani odbor D. K. D. "Iskra" vabi tem potom one rojakinje in rojake, ki imajo veselje do petja in dramatične naj pristopijo v naše vrste. Čim več nas bo zbranih pri skupnem delu, tem lepši bodo naši uspehi.

Društvena vrata so odprta vsem našim delavcem, ne glede na politična nožiranja posameznikov in ne glede na poklic.

Delavci! Pokažite, da se zavedate svojih dolžnosti napram delavskemu društvu, ki je bilo ustanovljeno z namenem, da goji prava delavsko kulturo v naši naselbini.

Res je, da so naši dosedajši pozivi želi že tepe uspehe med našim delavstvom. Mnogo se jih je odzvalo našemu pozivu. Res pa je tudi, da je še veliko takih, ki sploh ne vedo, da obstoji v Córdoba društvo z izrazito delavskim programom.

Tovariši, delavci! Združimo svoje delavske sile v skupnem in složnem delovanju!

JUGOSLOVANSKO PODPORNO DRUŠTVO V CORDOBI

prideji v soboto, 6. oktobra, PLESNO ZABAVO v društvenih prostorih v ulici Avellaneda 248. Začetek ob 9. uri zvečer, trajala pa bo do ranega jutra. — K obilni udeležbi vljudno vabi ODBOR.

D. K. D. "ISKRA" V CORDOBI

VABI

vabi vse rojake in rojakinje na ponovitev društvene prireditve, ki se bo vršila v nedeljo, 21. oktobra t. l. v dvorani "Ukrajina", ulica 82, številka 1533, Barrio Inglés. Začela bo točno ob 4. popoldne.

SPORED:

- Otvoritev (godba).
 - Deklamacija.
 - Pogled v nedolžno oko (oklet).
 - Planiaska roža (oklet).
 - Deklamacija.
 - Veseloigra s petjem v treh dejanjih: **MOČ UNIFORME.**
- Po sporedu plesna zabava. — Vstopnina: obilna. — Prireditelji se bo vršila ob vsakem vremenu.
- K številni udeležbi vabi Odbor.

VILA POD VODO

Potapljači navadno dobro služijo, a morajo kmalu v pokoj, ker je njih delo prenaporno za zdravje. Navadno se naselijo ob dnači obali, si zgradijo hišo, vrtnarijo in ribarijo. A potapljač Giovanetti iz Messine se ni mogel ločiti od morskega dna. Zda se je preselil v podvodno vilo, ki je zasidrana v globini devetih metrov blizu obale. Hišica je zgrajena iz deblega stekla. Posebno dvigalo, ki obratuje v navpičnem cilindru, jo veže z mostičkom in obalo. Giovanetti mora imeti denar, ker si je sijajno opremil svojo kolibo s centralno kurjavo, vročo vodo, električno razsvetlavo in z idealno prezračevalno napravo. Močni žarometi mu omogočajo opazovanje življenja na morskem dnu, kar je njegovo največje veselje.

"HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA"

Pri zadnji uprizoritvi te Cankarjeve drame se je zbralo v dvorani "Garibaldi" lepo število občinstva, ker vsakega je ta nova kolektivna drama zanimala in ako so mu le sredstva dopuščala, in čas, se je vabilu odzval. Mnogi pa drame niso prav razumeli in ji zato tudi niso pozorno sledili. Vendar so gledalce preselele tehnične priprave (diapozitivi, reflektorji luči in drugo), ki so bile nekaj novega za naš oder. Dasi niso vsi razumeli Cankarjevo misel, in morda zato, ker je niso razumeli, je bilo še po uprizoritvi "Hlapca Jerneja" mnogo zanimanja in razprav o prireditvi.

Marsikateremu je žal, da se predstave ni udeležil, mnogi, ki so jo že videli, bi jo pa radi še enkrat v svrhu boljšega tolmačenja. Odbor Ljudskega odra je prejel po prireditvi več dopisov, večinoma iz okolice Buenos Airesa, s prošnjami, naj bi se igra ponovila. Posebno zanima "Hlapec Jernej" tovariše od društva "Iskre" v Córdoba, ki so ponudili tudi svoje sodelovanje pri prireditvi.

Zato je odbor Ljudskega odra sklenil, da se igra ponovi 13. oktobra ob 9. zvečer, ker bo v pr. mesecu tudi vozina na železnicah znatno znižana. Vsak rojak, ki biva izven mesta, ima torej najlepšo priliko, da se z malimi stroški udeležbi prireditve.

"Hlapec Jernej" se ponovi v dvorani "Centro Armenio", ul. Acevedo 1303, višina Rivere 800, poldrugo kvadro proti Palermu, s sledečim sporedom:

- Otvoritev (godba):
- Deklamacija "Pozdrav iz Córdoba", deklamira 9-letna deklica D. K. D. "Iskre".
 - Ferjančič: "Venček", meš. zbor.
 - Prelovec: "Škrjančku", moški zbor.
 - Kuplet.
 - "Nezakonska mati", sopran dr. "Iskre".
 - Dvospev.
 - I. Cankar — F. Delak: "Hlapec Jernej in njegova pravica".
- Po sporedu plesna zabava. Splošna vstopnina: \$ 1.—
- K obilni udeležbi vljudno vabi Odbor.

IZUM PROTI STRUPENIM PLINOM!

Kakor se vojaški izvedenci zanimajo za vsako novo vrsto strupenega plina, tako jih je iznenadila vest, da je v Lausanni nekdo izumil pripravo, s katero bo mogoče razkrojiti strupene pline in tako paralizirati njihov pogubonosni učinek. Aparat je podobno avtomobilski črpalki in se da z lahkoto prenašati iz kraja v kraj. V eni uri atomizira 20 tisoč kubičnih metrov plina. Poleg tega ima pripravo, s katero je mogoče nevtralizirati strupene pline tudi v zaprtih prostorih. Poskusom s tem aparatom sledi z veliko radovednostjo vsa Švica. Za aparat se je pričela takoj zanimati vlada sama, kakor tudi predstavniki inozemskih vlad.

PRIPOROČAJTE Novi list!

"Pohujšanje v dolini šentflorjanski"

Kakor smo že na kratko javili v pretekli številki našega lista, se pripravljamo dram. odsek Izseljenskega društva "Tabor" na uprizoritev Cankarjevega "Pohujšanja v dolini šentflorjanski", sijajne farse-trodejanke, mojstersko pisano odersko delo našega največjega pisatelja, ki je v "Pohujšanju" izlil mnogo svoje hudomušnosti, pa tudi bridkosti.

Ta Cankarjeva ustvaritev doslej še ni bila uprizorjena v Južni Ameriki in je to zelo razumljivo že zaradi tega, ker je igra težka in zahteva vsaka posamezna vloga skrbno izbran tip. Še v dram. odseku "Tabora", ki se je v zadnjem času ojačil z mnogimi novimi igralskimi močmi, ni bilo mogoče najti vseh tipov, kot so potrebni za uprizoritev "Pohujšanja", in je moral režiser iskati pomoči tudi pri nekem drugem našem društvu. Vprizoritev te Cankarjeve farse bo gotovo vzbudila največje zanimanje v naši koloniji in to ne samo pri takšnih, ki "Pohujšanja" še ne poznajo, marveč, in še bolj, tudi pri onih, ki so to igro že videli pred leti na odrh v domovini.

Kot rečeno, se je "Tabor" lotil že pred tedni z vso marljivostjo in z največjo skrbnostjo študiranja te težke igre ter upa, da jo čim bolj uprizori.

Podrobnejše o vlogah, igralcih in o "Pohujšanju" samem, objavimo v prihodnji številki Novega lista.

Igra se uprizori v soboto, 27. oktobra zvečer, v dvorani Garibaldi, ul. Sarmiento številka 2419.

o—o—o

DOPIS

Dragi urednik!

Zmerom sem Ti zatrjeval, da se človeku nikakor ne izplača biti gledališki kritikavzar. Še prav posebno se mu to ne izplača, če ima pisati kritike za prazen boglonaj. Strašno nevhvaležen je ta posel. Sedaj se je to moje mnenje (in ne samo mnenje, marveč tudi globoko prepričanje) — spet potrdilo. Ti veš, da nisem velik prijatelj časnikov, ampak nesreča nikoli ne počiva. In nesreča je nanesta, da mi je nekdo pokazal zadnjo številko Slov. tednika. Ves sem obupan in že dve noči ne spim. Gotovo veš, zakaj in kako; saj je tvoj poklic, da se zanimaš za časnikarske modrosti in nič te ne zavidam — pri moji veri! — torej veš, da so me strašno napadli radi one presnete kritike, ki je nisem hotel napisati. Trmast si, pa je morala tudi tedaj Tvoja obveljati. Napisal sem jo. (Da bi je nikoli ne bilo!) Še dobro, da je Tvoje previdno pero mojo kritiko tako omililo in zmrevarilo, da je skoro spoznal nisem, ko sem jo čital v listu. Takrat sem bil hud mate, sedaj Ti odpustim. Vkljub temu pa ponavljam, da bi bilo bolje ko bi bila moja obveljala in bi kritike sploh ne bil pisal. Ne bilo bi sedaj teh hudih zapletljajev, ki meni spati ne puste.

Poznaš me za človeka, ki je miroljuben, in sem tudi prijatelj resnice. Pa je Bog človeško srce že tako ustvaril, da je ljubezen močnejša od prijateljstva. Zavoljo miru, ki ga ljubim, se torej rad odpovedujem resnici, ki mi je samo prijateljica, in Te rotim, da prav za gotovo in z našimi črkami objaviš naslednje:

IZJAVA IN PREKLIC

Spodaj podpisani skesano izjavljam, da se prav nič ne razumem na izre, ki jih je uprizorilo in ki jih v

Procesija na praznik sv. Štefana v Budimpešti. Na levi nadvojvodi Albrecht in Jožef; na desni svete relikvije nosijo v procesiji

bodoče še uprizori neko društvo, katero mi je strašno zamerilo radi ocene, objavljene v Novem listu številka 49 (če se ne motim). Zamero je torej povzročila samo moja nevednost, nikakor pa ne hudobija, ki je nimam. Izjavljam namreč, da sem spodoben človek, skromen in ponižen.

Preključem vse, kar je utegnulo biti nevesočnega v oni nesrečni kritiki, ter sem pripravljen vsakomur zagotoviti, da tako dovršeno podane igre svoj živ dan videl nisem.

V pričakovanju, da bodo tem mojim besedam verjeli vsi cenjeni čitatelji, posebno pa oni, ki so prisostvovali uprizoritvi "Bratov", beležim z odličnim spoštovanjem:

—r.

Tako. In mirna Bosna! Ti me pa nikar ne lovi več, da Ti bom pisal kritike tudi tedaj, kadar nočem. Upam, da bo sedaj vse potolaženo ter da bom nocoj — in to me še najbolj zanima — mirno spal. S to željo v

srecu, Te hvaležno pozdravljam. Tvoj. Ne! Nak! Podpišem se pa ne, da ne bi pomotoma objavil celega pisma, na mesto izjave same. Da si mi zdrav! In jaz tudi!

DIPLOMIRANA

Krojačnica Leopold Ušaj

Calle GARMENDIA številka 4973

Tu boste našli najboljšo postrežbo, dobro izbera angleškega in češkega sukna ter solidne cene.

Prvovrstno delo

Banco Argentino de Ahorro y Edificaciones

DIREKTORIJ

PREDSEDNIK:

Sr. José Félix Ratto

veleposesnik, bivši ravnatelj zavoda "Banco de Córdoba" Podpredsednik: Tajnik:

Sr. Facundo Escalera

Bivši preds. zav. "Banco de Córdoba", predsed. d.d. "El Comercio de Córdoba" in drž. poslanec

Dr. Carlos Ernesto Deheza

Pravni svetnik zavoda "Banco Alemán Transatlántico", predsednik d. d. "El País"

RAVNATELJI:

Sr. Fermín V. Yárra

upravitelj zav. "Banco Español del Río de la Plata" v. p. bivši podpreds. zav. "Bco. de Córdoba"

Kontreadmiral Alfredo G. Malbrán

predsednik Pokojninske blagajne (Caja de Jubilaciones y Pensiones)

RAVNATELJI-NAMESTNIKI:

Ing. Eduardo Deheza

Minister javnih del pokrajine Córdoba

Sr. Arturo Bouquet

estanciero

Dr. Fernando García Montaño

Ravnatelj zavarovalne družbe "San Francisco"

Pregledov. računov:

Sr. Tristan A. Malbrán, notar

Pregledn. namestnik: Sr. Mariano Goicoechea

CENTRALA: CORDOBA, 9 de Julio 76

PODRUŽNICE:

ROSARIO

Santa Fe 972

BUENOS AIRES

Corrientes 562

SANTA FE

San Girólamo 2024

Opomba: Ravnatelj-namestnik inž. Eduardo Deheza bo na dopustu, dokler traja njegov mandat ministra za javna dela v pokr. Córdoba.

Vodja inozemskega oddelka ter kreditne sekcije: G. Luka Aljinović

Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELJANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE IN ZA DRUŽINE PROVRSTNA POSTEREŽBA IN ZMERNE CENE.

Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle Bompland No. 709

Začetja pri ul. Dorrego 931, višina Triunvirato 1500 U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167 BUENOS AIRES

(Pol kvadre od Gaone 2400)

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBŠIRNI PROSTORI TER IGRIŠČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Ples vsako nedeljo - Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

ŽENSKI KOTIČEK

ZDRAVILO PROTI STRAŠ- NI OTROŠKI BOLEZNI

Otroška paraliza, pred katero so bili zdravniki še nedavno brez moči, je infektivna bolezen, ki se začneja večinoma v hrbtenici in napada skoraj samo otroke. Tudi otroci, ki ji uidejo, ostanejo večinoma za vse življenje pahljeni in se brez tuje pomoči ne morejo niti gibati naprej.

Kakor poročajo sedaj, pa je prof. Pettit s pariškega Pasteurjevega zavoda po petletnem delu odkril serum, ki je, pravočasni uporabi, po vsem videzu zelo učinkovito sredstvo zoper to bolezen.

(Pettit se je naslonil na dve važni opazovanji, ki jim pa znanost ni verjela popolnoma. Prvo opazovanje je velelo, da se virus otroške paralize nevtralizira s krvo opice, ki je uspešno prebila infekcijo. Drugo spoznanje pravi, da je virus otroške paralize, kakor virusi sploh, tako silno majhen mikroorganizem, da ga ne more dobro oboroženo človeško oko in gre brez načalnega skozi tako zvani Chamberlainov filter, ki zadrži drugače vsako bakterijo.

Že Levaditi in Netter sta skušala na podlagi prvega opazovanja dobiti iz krvi bolnikov, ki so prebili otroško paralizo, serum, s katerim bi to bolezen ozdravljala. Toda tega seruma je bilo vedno premalo na razpolago in poleg tega je obstajala nevarnost, da se z njim brez najstrožjega zdravniškega nadzorstva preesejo na bolnike še kakšne druge bolezni.

Te težave je prof. Pettit premagal s tem, da je začel serum pridobivati iz krvi tako zvanih pasjih opic, ki se dajo zlahka inficirati s strupom otroške paralize in niso posebno drage. Seruma je bilo dovolj. Prvotno pa so bili v krvi teh opic virusi in nasprotno učinkujoče snovi istočasno ter jih je bilo težko in predrago izolirati. Veliko boljše uspehe je dosegel s tem, da je istočasno vcepil bolniku tudi konjskega seruma, kajti konji so bolj

odporni zoper virus in po njihovem serumu se je tudi opičja kri neprijetno močnejše imunizirala.

Pettitovo metodo so preizkusili na dveh skupinah primerov otroške paralize. Prvo skupino 14 pacientov so zdravili brez seruma, drugo skupino 13 pacientov pa z njim. Od prve skupine je 1 pacient popolnoma ozdravil, 7 jih je umrlo, 6 so ostali hudi znaki mrtvouda. Iz druge skupine je umrl 1 sam pacient, 11 jih je popolnoma ozdravelo, 1 so ostale manjše posledice obolenja.

Podobne zelo ugodne uspehe so imeli s Pettitovim serumom tudi drugod in tako ni dvoma, da je otroška paraliza prenehala biti tista strašna bolezen, ki so se je nekoč tako bali.

TURKINJE SE UPIRAJO NOVOTARIJAM

Med najbolj drastične reforme, ki jih je Kemal paša uvedel v novi Turčiji, spada evropeizacija obleke. Pri moških stvar ni bila tako težka, tu so se vlačne odredbe omejile bolj na prepoved turbanov in fesov, ki so jih nadomestili klobuki in čepice. — Ženske pa so se silno nerade ločile od svojih starodavnih oblačil, čeprav so bila ta oblačila po zapadnem pojmovanju vidni izraz podrejenosti, ki so jo imele v javnem, kakor zasebnem življenju. Če človek proučuje sedaj njih odpor proti evropski modi, bi skoraj dejal, da jim ta podrejena vloga v starih časih nikakor ni bila proti volji — ali pa da je bila manj podrejena, nego si običajno mislimo. Na vsak način so s pasivnim, toda trdovratnim odporom nasprotovale najstrožjim vladnim odredbam, ki so zaman skušale uvesti evropsko žensko modo v večjem obsegu. Črna koprna, ki jim je prej zakrivala obraz, je sicer izginjala čedalje bolj, a to je bil tudi skoraj ves uspeh Kemalovih prizadevanj.

Še ta uspeh je sedaj v resni nevarnosti pred pravo revolto, ki so jo začele Turkinje solidarno proti pre-

nagljenim in nestrpnim odredbam nekoga kemalističnega župana.

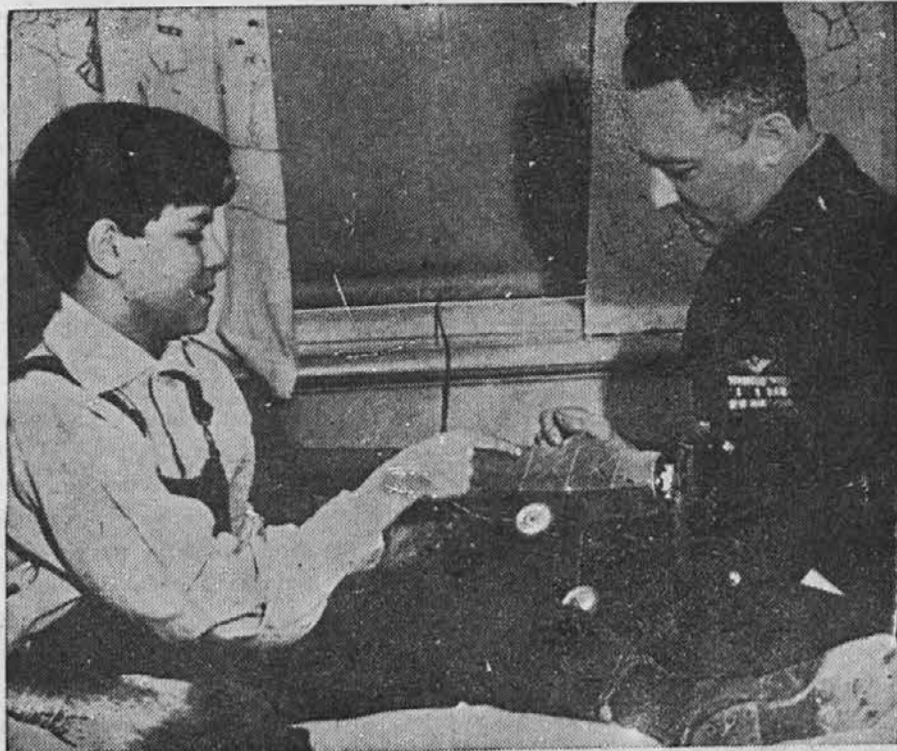
V Mursini je ta župan dal nabiti na zidove lepak, ki je pod pretno strogih kazni prepovedal ženskam nošnje črne koprne preko obraza in proslulega "čarčafca", vrečastega oblačila, ki zakriva staromodno muslimanko na ulici od pet do glave. Njegova zapoved pa je imela nepričakovan uspeh: vse Mursinke so začele na mah nositi ta prepovedana dela obleke in ženske po vsej Anatoliji in v Carigradu so se solidarizirale z njimi ter jih začele posnemati. Vršijo se veliki shodi in sprevedni, na katerih prihaja do izraza trdovraten odpor proti evropski modi, tudi moški se že pridružujejo njihovim protestom.

Oblasti še niso zavzele svojega stališča proti temu gibanju, a zdi se, da bodo končno le nekaj popustile. Saj so v začetnem času že v marsikakšnem oziru uvidele, da ne gre kar tako in brez ozira na individualnost svojega ljudstva odpravljati stare običaje in navade. Tudi evropski narodi sami se v novejšem času branijo v tem pogledu brezglavih in brezbarvnih internacionalizacij in skušajo rešiti mnogo lepega, kar je ustvaril v prešlih časih njih nacionalni duh. Sem spada tudi propaganda za ohranitev narodnih noš. Turški režim, ki rad posnema to, kar je pri evropskih narodih dobrega, čeprav uporablja pri tem često malo masilne metode, bo opazil nedvomno tudi to tendenco dežel.

Naj bo, kakor hoče, turške ženske se hočejo za sedaj povrniti spet k čarčafu in črni koprni. Pri tem gotovo ne mislijo na to, da bi se podredile "gospodom stvarstva" tako, kakor so jim bilo vsaj na zunaj podrejene v starih, dobrih časih. Morda se pri tem celo prav dobro zavedajo, da imajo v čarčafu in črni koprni močno orožje, s katerim jim bo lažje premagovati za romantiko in mistično vnanost vneta moške srca...

PAZITE NA ZOBÉ!

Danes že tudi široki sloji vedo, kako velike važnosti je, da pazimo na svoje zobe in jih pravilno negujemo. To pa ne samo zato, ker so zobje brezpogojno važni organi za prebavo in ker so zdravi zobje prepotreben del lepote, marveč tudi zato, ker bolni zobje lahko povzročajo tudi razna druga obolenja. Zobe si ohranimo samo, ako jih pravilno negujemo. Zobe treba dnevno vsaj 2—3krat očistiti, najbolje po vsaki jedi. Za čiščenje uporabljamo sredijetrdo ščetko. Drgnemo pa s ščetko po zobeh od zgor navzdol, ne na desno in levo. In ne samo na sprednji strani zob, marveč tudi zadaj in znotraj; torej čistiti treba kočnike prav tako kakor spre dnje zobe. Prav notranje čiščenje zob je posebno važno, ker ostane sicer mnogo ostankov jedi v zobeh in se nabira na njih zobni kamen, ki je sovražnik zdravih zob. Poleg čiščenja je važno masiranje zobnega mesa, ki se izvaja istočasno s ščetko, katero uporabljamo za čiščenje zob. Poleg tega moramo vsaj dvakrat v letu k zobozdravniku, da pregleda zobe, popravi, kar treba in odstrani zobni ka-

Raziskovalec Južnega tečaja Byrd s svojim sinom pred odhodom na ekspedicijo

men. Vedno je ceneje, ako storimo to večkrat, ko so poškodovanja na zobeh še neznatna. Zato ne odlašajmo, da se ne pojavijo velika obolenja, ki zahtevajo dolgotrajnega zdravljenja — zlatih kron, celih novih zob itd.

Migljaji za hišne gospodinje

Od jedkih tekočin umazani namizni pribor ter kuhinjske nože umivaj ali vsaj zbrisuj takoj sproti. Pomisli, za koliko različnih stvari uporabljaš nož pri kuhi! Ako bi za vsako uporabo jemala drug nož, koliko umazane orodja bi se ti nabralo, preden skuhaš obed! Mnogokrat že zadošča, da si nož obrišeš s papirjem, pa ga zopet lahko uporabljaš za kaj drugega. Ako res ne utegneš sproti čediti pribora, kar je pa pri večji gospodnji neverjetno, vtikaj rabljene nože in vilice v kako pločevinasto škatljo, na polnjeno z drobnim peskom. Kakor hitro utegneš, si pribor obrišeš s papirjem, nato ga umiješ in takoj osušiš. Tako si prihraniš dosti truda.

ZA NAŠE KUCHARICE

ENOSTAVNO PECIVO

Umešaj 4 cela jajca, prideni 22 dek sladkorja; ko se začne peniti, dodaj polagoma še 18 dek moke in končno primešaj še 8 dek rozin in 8 dek bolj debelo zrezanih orehov, lešnikov ali mandljev. Speci v podolgovatem in ozkem pekaču, namazanem s presnim maslom in posipanim z moko. To pecivo je dovolj izdatno in ostane dolgo časa sveže. Namesto podolgovatega pekača vzameš tudi lahko obod za torte.

IZKUŠENA SLOV. BABICA

diplomirana v Pragi in Bs. Airesu ter specializirana za vse ženske bolezni. Deluje že 25 let, bivša babica v bolnišnici J. Fernández

FILOMENA BENES BILEK

Calle Lima 1217, 3 kvadre od Plaza Constitución — U. T. 23 (B. Ord.) 3389

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

DOBRO PECIVO.

1/4 kg moke, 1 žlica trde masti 2 1/2 žlice sladkorja, 1 jajce, sok in olupke pol limone, prav malo soli in pol pečivnega praška zgneti v testo, da bo gladko. Razdeli testo na dva dela. Razvaljaj enega in ga položi na namazan pekač. Pomaži ga z marmelado ali s kravjim sirom, pomešanim z jajcem, smetano in sladkorjem ali s praženimi oslajenimi jabolki. Pokrij z ostalo polovico, pomaži z mlekom ali jajcem in peci v pečici počasi pol ure. Zelo izdatno.

KROJAČNICA P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires, Billinghurst 271 dpt. 2
(višina ulice Cangallo 3500)

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najbolje postreženi.

ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravniki za svatbe — Prenosišča \$ 0.70
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVEC

PATERNAL

Osorio 5085

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES
U. T. 44 Juncal 5207
Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

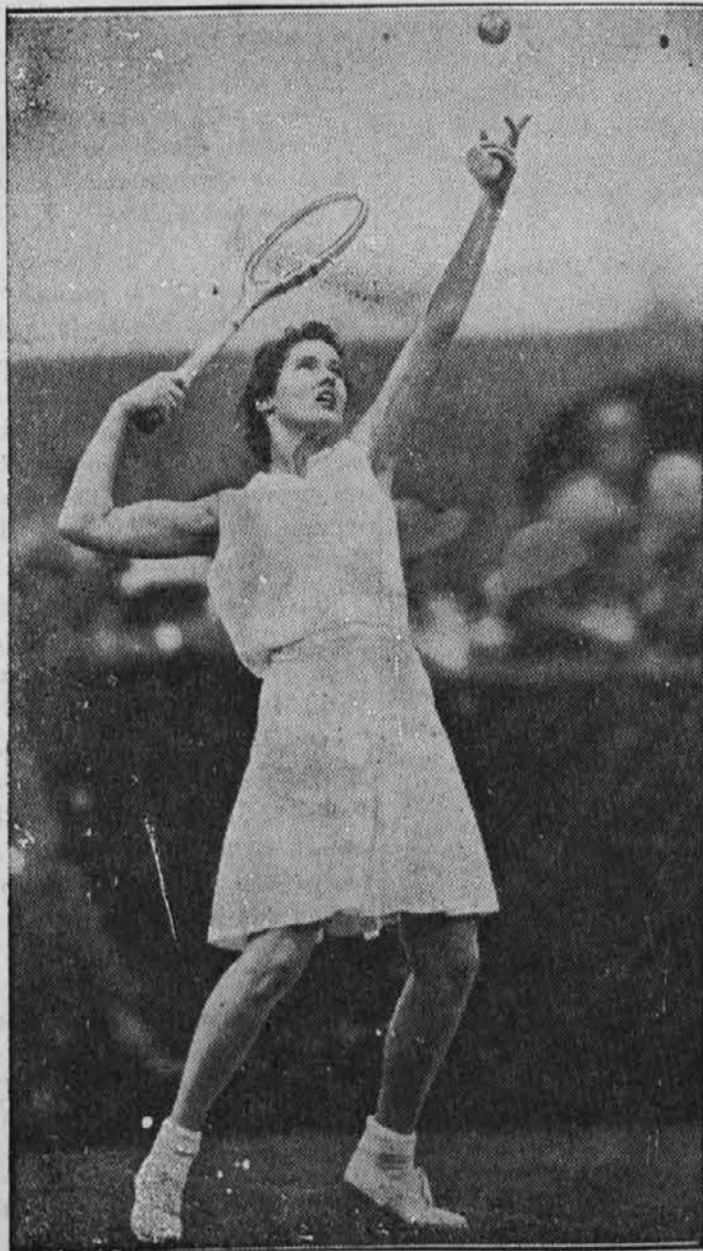
Posamezen obed \$ 0.70
DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI
Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, šolskih potrebščin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene.

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

Severnoameriška igralka tenisa Miss Palfrey se je izkazala kot izvrstna igralka na tekmovanju v Angliji

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih
JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"
Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

**IZZAREVANJA UMIRAJO-
CIH STANIC**

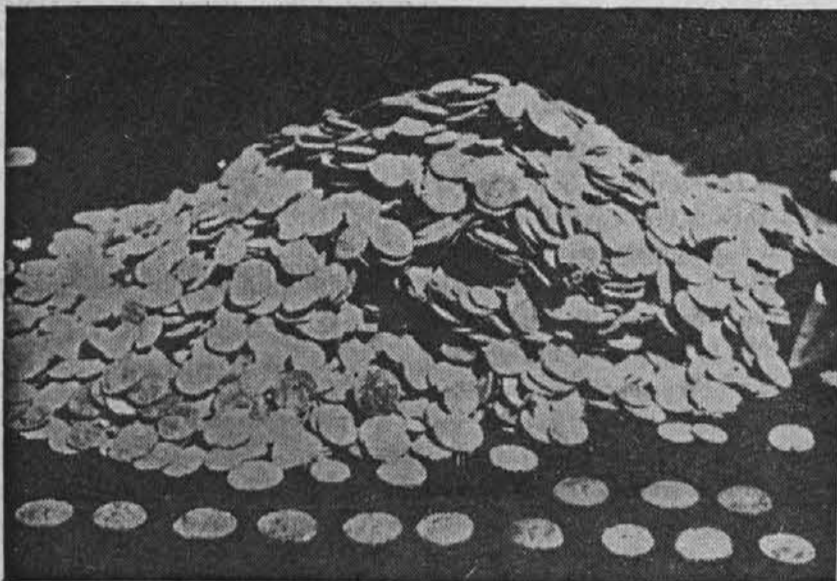
Okulistična literatura je polna primerov, da so se bližnjim sorodnikom ali dobrim prijateljem prikazovali umirajoče ali jim dali na kakšen drug način spoznati, da odhajajo na "oni svet." Okulisti razlagajo takšne pojave s tem, da ostavlja telo v trenutku smrti neka emanacija, nekakšno astralno telo ali brezžičnim valovom podobno izžarevanje, ki je tudi vzrok takšnim skrivnostnim sporočilom na daljavo.

Znanost se je tej razlagi doslej upirala z vsemi stiri, kajti takšnega izžarevanja ni mogla dognati. Naj bo pa z okultnimi sporočili umirajočih kakorkoli, kar se tiče njih izžarevanja, ga mora znanost sedaj prirediti.

Odkril ga je namreč ruski raziskovalec Lapeškin in mu dal ime "nekrobiotično izžarevanje." Navidezno protislovje v imenu se da pojasniti s tem da ne izvira to izžarevanje niti iz popolnoma zdrave in žive protoplazme, niti iz popolnoma mrtve, temveč da nastajajo v njej baš v kratkem razdobju, ko protoplazma odmira. Dokaz da ti žarki v umirajoči stanici v resnici nastajajo, je podal Lapeškin s kemičnimi poskusi, s poskusi s kemi-

čnimi snovmi, ki so se v bližini, torej v neposrednem dotiku umirajočega tkiva spreminjale. Ugotovil je tudi njih značaj in valovno dolžino. Prav za prav niso nobeni novi žarki, ker spadajo v območje za človeško oko nevidnih ultravioletnih žarkov. Po lastnostih so zelo slični življenjskim žarkom, ki jih je odkril prof. Guvrič in ki pospešujejo delitev stanič ali z drugimi besedami rast organizma. Razlika je le v tem, da delujejo Gurvičevi žarki ves čas, ko organizem rase, Lapeškinovi pa samo med umiranjem. Prav za prav bi jih bilo pričakovati. Organizem oziroma njegove stanice sprejemajo od zunaj žarke vse svoje življenje, naravno je, da jih v trenutku smrti spet oddajo. Prav tako je umljivo, da nastopajo takšni žarki tudi v ranah, kjer jih je Lapeškin tudi najprej odkril. Tu je dosti stvari, ki umirajo in potrebno je nekaj, kar bi v okolici rane pospeševalo nastanek novih stanic, njihov delitev, njihov rast. To nalogo imajo — kakor Gurvičevi žarki — baš nekrobiotični žarki. Iz tega je razviden njihov pomen za vsa živa bitja. Nekrobiotični žarki nimajo tedaj nič skrivnostnega na sebi. Če so toraj oni, ki povzročajo te pojave, o tem pa znanost danes še ne more soditi.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Neki km t iz Sait Christolya, v Južni Franciji, je našel v drevesu, ki ga je posekal star zaklad: 5.000 novcev iz 3. stoletja

MALI OGLASI

ANDREJ BENCINA

krojaški mojster naznanja svojim spošt. klientom, da se je preselil v ul. Blanco Encalada 2127 (višina Cabildo 2300). Obenem se priporoča cenj. rojakom ter jih opozarja, da ima veliko izbero blaga ter izvršuje delo prvostno.

KROJAČNICA IN TRGOVINA
raznovrstnega blaga se priporoča
SEBASTIAN MOZETIČ
Osorio 5025 — Paternal

ŠIVILJA - MODISTKA
izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah
Anica B. Dolšček
Calle Charlone 36, pol kvadre od ul. Dorrego, poldrugo kvadro od Rivere.

POZOR! Kdor želi kupiti hišo ali zemljišče, naj se v svojem interesu obrne na naslov: Luis Podgornik, Calle Nogoya 6072 (Liniers).

ROJAKOM V VILLA DEVOTO
se priporoča slovenski mlekar
JOSIP BREZAVŠČEK

Raznaša sveže in pristno mleko na dom. Točna in vestna postrežba.
Pje. Nene 1973 — Villa Devoto.

DR. MIGUEL F. VAQUER

Zdravnik bolnišnice Rawson in Sala-Lerry. — Clínica General de Niños. Tinogasta 5744 UT. Liniers 548

TIENDA "SAN JORGE"

Lastnik: J. ABDELNOR
Star prijatelj naše kolektivitete. Ugodne cene in pogoji. Obiščite nas in sklicujte se na ta oglas. Dobite popust. TINOGA STA 5550, esq. Fco. Bauza.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Dragi starši!

Kaj je za Vas od največje važnosti? Brez dvoma: dobra vzgoja Vašega otroka. Brez posebnih stroškov in z vsem zaupanjem lahko izročite svojega sinčka na vzgojo slovenskemu zavodu.

ASILO LIPA, Villa Madero, C. G. B. A. (Bs. Aires)

ZA KRATEK ČAS

Pri zobarju

"Za dretje zoba začnate 50 Din? Saj jih v treh sekundah zaslužite!"
"Če želite, vam ga lahko tudi počasneje izderem!"

V restavraciji

"Gospod natakak, zobotrebec!"
"Takoj bo prost — ravno je v rokah!"

Koga?

Oficir je bil strasten kadilec, vsled česar mu soproga nekega dne reče:
"Za božjo voljo, Karel smrdu tvoje pipe ne morem več prenašati!"
"Ježe, nes! jo ven!" ukaže oficir svojemu slugi.
"Slušam gospod polkovnik," reče sluga. "Gospo ali pipo?"

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dospejo

V oktobru:..

5. High. Brigade
6. Massilia, Madrid in Campana
8. Oceania, Monte Rosa in Flandria
9. Alcántara, Cbo. San Augustin in Conte Grande

Proti Evropi odplovejo

V oktobru:

1. Mendoza
2. Augustus, Cbo. Quilates
3. Almanzora, Almeda Star
4. H. Princess, G. Osorio, C. S. Tome in Groix
8. Espana

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	8.75
100 lir	32.85
100 šilingov	70.75
100 mark	153.20
1 funt št.	18.85
100 fr. frankov	25.35
100 čsl. kron	15.65
100 dolarjev	380.80

Ljubezniv mož

"Pravkar berem, dragi mož, da črnci prodajajo svoje žene. Ali bi tudi ti tako storil, če bi bila pri nas naveda?"

"Kaj še! Jaz bi te dal zastoj."

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Slovenske knjige

V naši upravi so na prodaj sledeče slovenske knjige:

- Baukart:** Slovenski Robinzon, povest, trdo vez. 1.20
Dimnik: Kralj Aleksander, trdo vez. 3.—
Gangl: Sin, drama trdo vez. 1.80
 " Beli rojaki, črtice. . . 1.50
Golar: Kmečke povesti, trdo vez., 2. izd. 2.—
 " Pastirjeva nevesta, povesti in romance, trdo vez. 1.60
Jug: Izseljenec, 1.50
Kellermann: Tunel, roman . 2.—
Orel: Pasti in zanke, kriminalni roman 1.50
Pugelj: Zakonci, trdo vez. . 1.80
Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev 0.90
Rape: Tisoč in ena noč, trdo vez. 4.—
Šilih: Nekoč je bilo jezero, bajka, trdo vez. 3.—
Zorec: Pomenki: 1.20
 " Zmote in konec gospodične Pavle 1.20
 Pripovedne slovenske narodne pesmi, trdo vez. 2.50
 Tolazba dušam v vicah, molitvenik 1.50
 Marija kraljica src, molitvenik 2.—

O P O Z O R I L O

Za naročila po pošti treba dodati za eno knjigo še 30 centavov, za dve pa 40.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

NAROČITE SE NA "Novi list"

MULJAVSKI:

Višnjegorski janičar

Zgodovinska povest.
(Nadaljevanje)

V roki je držal samokres. Ker se je njegova spalnica nahajala v bližini, je Friderik takoj ugotovil, kje je počil strel. Bliskoma je skočil iz postelje, vrgel nase nekaj obleke in odhitel, da se prepriča, kaj se je zgodilo. Tako je prišel prvi na lice mesta, čeprav je nenadni strel alarmiral vse v gradu.

"Očka, ti tukaj!" je kriknil mladenič in ni verjel svojim očem. "Gospa Helena? Kaj je z njo? Kaj se je zgodilo, kdo je streljal? Selim aga ves okrvavljen. Ali je mrtev? Očka, kaj vse to pomeni?"

Stari Višnjegorski se je zakrohotal in odgovoril s hripavim glasom in odgovoril:

"No, ali ne razumeš, kaj pomeni, ako vidiš omoženo ženo v sobi drugega moža?"

Mladenič je izbuljil oči. Šele zdaj mu je prišlo na um, kaj bi moglo vse to pomeniti. "Ali si našel mojo mačeho v naročju Selima age?"

"Da, tako je bilo," je odvrnil stari bolesto. "Ljubil sem Heleno, a ona me je podlo varala, blatila moje čast, delala sramoto našemu slavnemu grbu. Vsako noč je prihajala k temu psu. S tem pogonom je nameravala pobegniti."

"Sramota!" je kriknil Friderik. "Go-

tovo si jo že sodil. Ti si ustrelil no in njega."

"Ne", je odvrnil stari mračno. "Ne njemu, ne njej nisem pognal krogle v glavo."

Nisem streljal jaz nanjo, ampak ona name. Hitra smrt bi bila premila kaznen zanj. Mnogo je grešila, naj se še mnogo pokori."

"Kaj nameravaš napraviti?" je vprašal mladenič nemirno. "Očka, krut ne smeš biti. Usmrti jo, a mučiti je ne smeš. Pomisli, da je tvoja žena!" in rekel strastno: — — "Trd

Vitez Zigismund je mahnil z roko in neusmiljen hočem biti, čeprav mi počti srce. Čuj, si! Od danes dalje je ta nezvesta žena zame mrtva in pokopana. Nimam več žene. Idi, Friderik, ter privedi par hlapcev! Saj že gredo."

Zunaj, na hodniku, so se začeli glasovi in številni koraki. Strel je spravil na noge vse ljudi v gradu. Hlapci so tekali sem ter tja. Vitez Zigismund je stopil na prag in poklical ljudi. Takoj je prihitelo nekoliko obožničev mož, od katerih je eden nosil svetiljko. Opazivši vlomljena vrata in na pragu stoječega viteza, so se hlapci glasno začudili.

"Vi tukaj, milostljivi gospod?" je vzkliknil star služabnik.

"Čuli smo strel. Ali je Vaša milost streljala?"

"Stopite noter!" je mrko velel stari Višnjegorski.

Vsi so se zgnatli v sobo. Ko so zagledali na tleh ležati mladega Osmana in nedaleč proč gospo Višnjegor-

ska, so obstrmeli. Začeli so se spogledovati.

Stari Višnjegorski je pokazal na onesevečenca in velel s trdim glasom: "Spravite Turka in to žensko v pod zemsko ječo ter ju priklenite, oba v eno celico, a tako, da ne bosta skupaj. Hrane ne smeta dobiti in tudi vode ne. Obsojena sta na smrt od lakote in žeje. Odnosite ju dol in pozabite nanju. Ključ njune ječe prinesite meni!"

IX. poglavje.

Živa v grobu.

Globoko nekje pod zemljo so se nahajale ječe Višnjegorskega gradu. — Bili so to kameniti, vlažni, nizki in stiroglati prostori brez vsake odprtosti v stenah ali stropu. Neprodirna, gosta tema je noč in dan kraljevala v teh smradljivih luknjah, poleg nesnage in golazni.

V eni teh celic ždi dvoje človeških bitij, Helena, lepa soproga viteza Zigismunda, in njen ljubček, janičarski poveljnik Selim aga.

Obupen je njun položaj. Roke in noge jima tiče v okovih. Priklenjena sta vsak v enem kotu. Ne vidita drug drugega, čeprav se nahajata tako blizu skupaj, da čutita medsebojno dihanje na svojih licih.

Že dvoje dolgih, mukepolnih dni je minilo, odkar se nahajata v tem strašnem položaju, trepečeta od mraza, umirata od gladi, žeje in obupa. Dva dni že nista zavžila ničesar, dva dni sta že priklenjena v ta grob.

Skoro ves ta čas ni prišla niti ena

beseda iz njunih ust. Onemogla čepita vsak na svojem mestu. Le včasih sta se zganila, le zdaj pa zdaj so zarožljali okovi in se je slišalo srdito škripanje ter renčanje Selim age. Le včasih je vzdihnila Helena in zaplakala krčevito. Verige so napolnile prostor s svojim počasnim, zamolklim rožljanjem. A le hip, dva, in znova sta se potopila v otrplost in zopet so motili smrtno tišino le cvileči glasovi podgan.

Mahoma dvigne Helena glavo in reče z ubitim glasom:

"Vem, Selim, da me sovražiš, kajti to moji krivdi si prišel v ta grozen položaj. Zaradi mene boš moral umreti strašne smrti. Odpusti mi! Lju bila sem te in te še ljubim!"

Zganilo se je v nasprotnem kotu, zarožljale so verige in Selimov hripavi glas je strahotno odmeval po kameniti celici.

"Še vedno si mi draga in ljubil te bom za vedno. Vse moje telo hrepeni po tebi, hrepeni po tvojih poljubih. Aлах, ne trpim jaz zaradi tebe, temveč ti zaradi mene. Jaz sem bil tvoja zla usoda. Preklet naj bo oni stari pes. Grozno se bom maščeval nad njim!"

Divje je škripal z zobmi in stresel na glavo starega Višnjegorskega kopicovka in kletvic.

"Radoveden sem, kako je ta prekleti stari izvohal, da zahajaš ponoči č meni!" je zarenčal srdito.

"Prepričana sem, da mu je to povedala moja strežnica Ana, ki je vse vedela," odgovori Helena mračno.

"Aлах, izdajalka bo čutila mojo jezo!" je kriknil Selim. "Ko jo dobim v roke, ji izrujem jezik in iztaknem oči!"

Helena je vzdihnila in rekla s čudno mirnim glasom:

"Selim, ne misli na svobodo in maščevanje, kajti to so prazni upi. Oba zva zapisana smrti. Čez par dni bova visela na verigah mrzla in trda. Iz te luknje ne predeva več, tukaj je naših grob!"

"Neumnost to, kar govoriš!" je zaklical Selim strahoma in nadaljeval nekam hlastno: "Upam, da ne bo še konca najinega življenja. Mlada sva še in Azrael, angel smrti, nama bo prinesel. Pogum! Aлах je gospodar čez najmo življenje. Preko noči se mnogo spremeni. Mogoče nama še današnji dan prinese rešitev."

"Ha, ne opajaj se z upi, Selim!" zakliče mlada žena bolesto. "Za naju ni rešitve. Višnjegorski naju ne bo pomilostil. Njegovo srce je iz železa!"

"Mogoče dospejo ljudje mojega očeta Mehmed bega ter me odkupijo. Potem boš tudi ti rešena. Vrnil bi se ponoči, ko bi že vsi spali, in te otel ter odvedel s seboj. Gotovo te osvobodim, srce moje. Upaj kakor jaz, da o kmalu konec trpljenja. Še nama bo sijalo sonce!"

Grenko, prisiljeno se je nasmejala in vzdihnila tožno:

"To so prazne sanje, Selim!"

"Upam na rešitev!" vzklikne Turak strastno.

(Dalje)